

דיינע פאקסבלאט

№ 75 | Łódź, Poniedziałek 28 marca 1982 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדו, מאנטאג, כ' אדר ב' תרצ"ב | № 75

דורעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדו, פעטריסאווער 21, טעל. 224-71. — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

א באנדע גנבים אין מעסער = שטעכער

טעראריזירען די סוחרים און טארג-שטייער אין ראיאן פון גייערס מארק

זארושעווסקא 3) פארגעקומען אגאלעמינע פער- זאמלונג פון סוחרים- און טארג-שטייערס, אויף וועלכער ס'איז געשילדערט געווארען די געשאפענע לאגע. די רעדער האבען אנגעוויזען און די סוחרים און טארג-שטייערס אין גייערס ראיאן זענען הסקר צוליב די טראג-מעשים פון דער באנדע, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר.

ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

ס'וואלט באיאט כדאי געווען, און די יידישע ראס מענער זאלען אנטפונגעמען אגאינטערנען ביי די מאכטארגאנען, כדי איינמאל פאר אלעמאל א סוף צו מאכען צו די טראג-מעשים פון דער דא- זיגער גנבים-און מעסער-שטעכער-באנדע, צו ווע- מענס הפקרות עס מוז א סוף געמאכט ווערען.

אנציען גייערס ראיאן, דערביי האבען די טראג- זירטע מורא פון מעלדען דע-ווענען דער פאליציי אויס מורא פאר נקמה פון דער באנדע.

זיי ווייט ס'דערבעהט די חוצפה פון דער דא- גער באנדע, און גענוג אנצווייזען אויף א פאקט, וואס איז געשענען פערגאנגענעם שבת-צור-נאכט: שבת-צור-נאכט איז אין דער בית-יעקב שולע (גייע זארושעווסקא 7) פארגעקומען א פורים-באל ווען די עלטערע מיט די קינדער זענען צורום 12 ביינאכט צורום אויף דער גאס, זענען זיי בעזעלען געווארען פון א מחנה שקצים און גאסען-יונגען, וועל- כע האבען מיט שטעקענס און אייזענס זיך געלאזט אויף די קעס פון די מענער אין פון די פרויען אראפ- גריסען די היטען און די שילטען. די געוואלדען זענען געגאנגען עד לב השמים און אפטענדיג דאס שטיקעל צווייט, זענען זיי זיך גאנץ רעהיג פונגא- דערגעגאנגען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, איז געטען אין קליינע-דעלע-פער-אין אויף גייערס מארק (גייע

וואו די באנדע האט ארויסגענומען סחורה פאר א גרויסע סומע, אין וועלכען הויז האט מען אין אייטשע פישערס איינע-געשעפט אויסגעשניטען א שויב און יחסקאל קופער-מינצ'ס קאלאניאל - געוועלב (גייע זארושעווסקא גאס נומער 8), אין יאר- שוץ וועלסטאקס געשעפט (גייע זארושעווסקא 30) האט מען ביינאכט אויסגעשניטען די שויבען, און דערביי האבען די סוחרים מורא זיך אקענענדישטע לען, מחמת די באנדע דראהט מיט מעסערס, אזוי למשל האבען זיי געוואלט יענקעל וואלף מיט מע- סערס ווען ער האט זיי געפרובט שטערען אין אויס- ברעכע זיין געשעפט.

אמאל איז ביים רוב שער-דאנק און זשאנעס- געשטאנען א פאליציי-מאט, לעצטענס איז דער פאליציי- פאקטען צוגענומען געווארען, דער איינציגער פא- ליציי-מאט, וואס געזיגט זיך אין יעדער גענענר, שטעהט אויף רוב פיער-יאקאוער און גייערס טאק- דאס גיס דער באנדע די מעליכקייט פריי און פראנק- צו רויבען-און טעראריזירען די בעזעלקערונג פון

די יידישע בעפעלקערונג. במרס די יידישע קרעמער און טארג-שטייערס, ווערען די לעצטע צייט טעראריזירט פון א באנדע גנבים און מעסער- שטעכערס, וועלכע גראסירט אין יעדער גענענר פריי און פראנק.

יעדע נאכט ווערען אנדערע יידישע טראמען גע- עפענט, מ'שריידט אויס שויבען און מ'שלאגט מכה- רצה יעדען איינציען, וואס וואגט זיך עיטענע- צושטעלען, אזוי, און די יידישע בעפעלקערונג אין די סוחרים פון גייערס ראיאן לעבען אין טויט-שרעק זיין אונטערוואונגען שטעקט ממש דארט מיט טכנות געשולדען קיין טום קרעכער און טארג-שטיי- ער איז נישט זיכער, און אויסשטעהענדיג אין דער פרייה, וועט ער נישט טרעפען זיין קראם אדער בוי- דע-אויסגעלעדיגטע.

אזוי זענען אין די לעצטע צוויי בעכט אויסגע- לעדיגט געווארען פאלגענדע געוועלכער און בוי- דען: משה זעלעוויטש בוי, יענקעל וואלף'ס קא- לאניאל-געוועלב, אויף גייע זארושעווסקא 2, פון

אנ'אויטאדאפע אין רומעניע

די רומענישע זשאנדארמען האבען זיך גלייכגילטיג צוגעקוקט

די רומענישע זשאנדארמען האבען זיך גלייכגילטיג צוגעקוקט אויף די יידישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

אנציען גייערס ראיאן, דערביי האבען די טראג- זירטע מורא פון מעלדען דע-ווענען דער פאליציי אויס מורא פאר נקמה פון דער באנדע.

וואו די באנדע האט ארויסגענומען סחורה פאר א גרויסע סומע, אין וועלכען הויז האט מען אין אייטשע פישערס איינע-געשעפט אויסגעשניטען א שויב און יחסקאל קופער-מינצ'ס קאלאניאל - געוועלב (גייע זארושעווסקא גאס נומער 8), אין יאר- שוץ וועלסטאקס געשעפט (גייע זארושעווסקא 30) האט מען ביינאכט אויסגעשניטען די שויבען, און דערביי האבען די סוחרים מורא זיך אקענענדישטע לען, מחמת די באנדע דראהט מיט מעסערס, אזוי למשל האבען זיי געוואלט יענקעל וואלף מיט מע- סערס ווען ער האט זיי געפרובט שטערען אין אויס- ברעכע זיין געשעפט.

די יידישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

איבערגעריסען די כינעזיש-יאפאנישע אוינטערהאנדלונגען

יאפאן-ערב איבעררייסען די בעציהונגען מיטז פערלכער-בונד

די יאפאנישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

אנציען גייערס ראיאן, דערביי האבען די טראג- זירטע מורא פון מעלדען דע-ווענען דער פאליציי אויס מורא פאר נקמה פון דער באנדע.

וואו די באנדע האט ארויסגענומען סחורה פאר א גרויסע סומע, אין וועלכען הויז האט מען אין אייטשע פישערס איינע-געשעפט אויסגעשניטען א שויב און יחסקאל קופער-מינצ'ס קאלאניאל - געוועלב (גייע זארושעווסקא גאס נומער 8), אין יאר- שוץ וועלסטאקס געשעפט (גייע זארושעווסקא 30) האט מען ביינאכט אויסגעשניטען די שויבען, און דערביי האבען די סוחרים מורא זיך אקענענדישטע לען, מחמת די באנדע דראהט מיט מעסערס, אזוי למשל האבען זיי געוואלט יענקעל וואלף מיט מע- סערס ווען ער האט זיי געפרובט שטערען אין אויס- ברעכע זיין געשעפט.

די יידישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

רעשימען

צוזאמען מיט דער גאנצער יידישער ארטיסטען-משפחה בעוויינען מיר דעם טויט פון אונזער חבר

גוסטאו שווארצבארד

דער פערבליבענער פרוי דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל

יידישע טרופע „פיהארמאניע“ לאדו.

די יאפאנישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

וואו די באנדע האט ארויסגענומען סחורה פאר א גרויסע סומע, אין וועלכען הויז האט מען אין אייטשע פישערס איינע-געשעפט אויסגעשניטען א שויב און יחסקאל קופער-מינצ'ס קאלאניאל - געוועלב (גייע זארושעווסקא גאס נומער 8), אין יאר- שוץ וועלסטאקס געשעפט (גייע זארושעווסקא 30) האט מען ביינאכט אויסגעשניטען די שויבען, און דערביי האבען די סוחרים מורא זיך אקענענדישטע לען, מחמת די באנדע דראהט מיט מעסערס, אזוי למשל האבען זיי געוואלט יענקעל וואלף מיט מע- סערס ווען ער האט זיי געפרובט שטערען אין אויס- ברעכע זיין געשעפט.

די יידישע באנדע גענענר, וועלכע האלט אין שרעק די באנדע גענענר. ס'איז בעשלאסען געווארען, זיך צו ווענדען צו די לאדער ראטמענער, זיי זאלען אינטערנע- גירען ביי דער פאליצייאישער מאכט, צו פערשטאר- קען די שמירה אין דער גענענר. ס'איז אויך בע- שלאסען געווארען שוין פון היינט אן צוצונעמען עטליכע באכט-סטרושעס.

ברכת מול טוב אונז מביכים את חברי ורעי

מר משה פאנעל

לנשיאו עם ב"ג

מה חנה הערץ

תחי דרכם בחיים טונה בשושנים

ישעי צינצינאטוס

2025 יוסף קאפעל

2021 אדעקאנדער צימערמאן.

המה הימים כשר לפסחו תחת השגחה של הראבינאט דפה דערמיט מאכען מיר בעקאנט או אינוער מיהל וואס ניט אויס דעם בעסטע און פיינסטע

מעהל

איז אזוי ווי אלע יאהר שוין גע'מירט געווארען אויף פסח אונטער דער השגחה פון היגן ראבינאט, מיט בעשטע-ווענען קען מען זיך שוין ווענדען פער- זענליך און טעלעפאניש. בעשטע-ווענען פון דער פראווינץ ווערען שונעל און רעזעל אויסגעפיהרט. מיט אכטונג

891 Łódzka Spółdzielnia „MŁYNPOL” לאדו, זאקאנמאג 47, טעל. 147=40

היינט עפענט זיך די מכבי'אדע

די זיין פון געוועזענע שפאנישע זינגער-פאר פרימא דע ריווערא שטעהן איצט פאר א קריגס-געריכט פאר בעליידיגען עפענטליך די רעפובליק.

צו דער מכבי'אדע און מורחירידי אין תל-אביב, דער זארגעבער, "מכבי" וועט צו. אגד. אויף דער מכבי'אדע אויספיהרען יוגאסלאווישע טעגן אין נא- ציגאל-קאסטימען.

געשטארבען הרב זאנענפעלד

אויב פוסטיג יאהר איז דער פערשטארבענער געווען רב אין ירושלים. אליין האט ער געשטאמט פון אינגארן. זיין טויט האט ארויסגעריפען אויפריכטיגען טרויער אין דעם גאנצען יודישען ישוב.

בעטייליגען זיך צוויי הונדערט מאן בעלגאר אד (י"א). די טעג זענען קיין ארץ ישראל דורך טרויער און סאלאטיקי אפגעפארהען צוויי גרעסערע גרופען פון יוגאסלאווישע יודען.

ווארשא, 27. (טעלעגראפיש). דא איז דערהאלטען געווארען די ידיעה אז אין ירושלים איז אין עלטער פון 83 יאהר נפטר גע- ווארען דער בעקאנטער פיהרער פון דער "אגודה" הרב חיים זאנענפעלד.

אויפנאמע אין דער פראנצויזישער געזאנדשאפט אין וויען

אין צוזאמענהאנג מיט די אונטערהאנדלונגען ווענען א דוגא-פערזאציע.

אנטי-יאפאנישע דעמאנסטרא- ציע אין אמעריקא

וואשינגטאן, 27. (ספ. טעל.) געכען איז דא פארגעקומען א וויכטיגע דעמאנסטראציע געגען יאפא. די דעמאנסטראציע האבן פאָרשטעלט די געזען דער פראנצויזישער פאליטיק פון יא- פאן אין כינא. ווען דער אויסגעשטורעמטער המון האט זיך געוואלט אריינרייסען אין דעם פנין פון דער יאפאנישער אמבאסאדע, איז פאליציי געווען גע- צוואונגען צו בענצען זיך מיט גוממע שטעקעס. דערביי זענען א סך פאליצייאנטען און דעמא- סטראנטען פערוואונדעט געווארען.

„נומערס קלאוזוס" פראיעק- טירט אין דייטשלאנד

בערלין, (י"א) אין יודישע קרייזען איז מען בעאנרוהיגט צוליב די בעיאטונגען וואס קומען פאר אין די רעגירונגס-קרייזען וועגען איינ- פיהרען א בארימטער, גנאע יוד קלאוזוס, מחמת דער אנגעוויינער אויבערמלונג פון די דייטשען אונטער-ווייטען. הגם עס האנדלעט זיך נישט ווע- גען קיין פראצענט-בארגעם לויט א וועלכען עס איז קאנפערס-אנדלען שליסעל, דאך האט מען מורא, אז די איינפיהרונג פון „נומערס קלאוזוס" וועט האפען אין דער פראקטיק אן אנטי-יודישע אויס- ווירקונג.

ערב דער האנפערענין פון פייער

געווען אויף אונטערהאנדלונגען די קאנסערענץ שוין דעם 3-1 אפריל. דער פרעמיער טארדיע האט אויסגעדרוקט זיין פערלאנג, אז ערב'ן צוזאמענרופען די קאנסע- רענץ פון די 4 זאלען פארקומען פערטוייאונגס- געשערעכען מיט מאקדאנאלדן.

צו זייה מניעות: דייטשלאנד א שטייגער פארצוט, או די קאנסערענץ זאל איבערגערוקט ווערען אויסן 10 אפריל, ד. ה. ביו נאך די פרעזידענט-וואהלען. דערין איז אמער דא נאך א מניעה, וואס די ענטוואפנונגס-קאנסערענץ חויבט זיך אן דעם 11 אפריל.

לאנדאן, 27. (ספ. טעל.) דער פרעמיער מאקדאנאלד האט שוין סונטאג-ענדישע איינלא- דונגען קיין דייטשלאנד, פראנקרייך און איטאליען אויף דער קאנסערענץ, וואס דארף ארוםרעדען דעם דוגא-פלאן, וועלכער איז ארויסגערוקט גע- ווארען מצד פראנקרייך.

Dr. Haltrecht
med.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און נישל-זשע-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 9.30 ביז 12.30 און 1.30 ביז 5.00
און פון 5 ביז 9 אונטער וועגן 9 ביז 1 מיטאג
דאסען בעוונדער ווערען וואל.

Dr. Rózaner
ספעציאליסט פון הויט און ווענערישע קראנק- הייטען, מענער-שוועכע און קינדער-אויגנדיקייט
נארומאוויטשא 9, טעל. 128-98
נעמט אן פון 8-10; 4-8 אונטער.
וועגן 9 ביז 10 פריי.

2 אנשטענדיגע יונגע לייט
קענען בעקומען לאזשי ביי אן אינטעליגענטער פאמיליע אין א בעזונדער שעה מצבלירט צימער מיט אלע בעקוועהמלייט. קייטען נענען קליינעם מאנאטיבען אבזעהל.
14 פאמארסלא 2, טעל. 4/5.

Samochody
i motocykle używane
Kupno, sprzedaż, komis zamiana.
Auto-Agencja
Gdańska 82 tel.189-28

לערער
אויף דער מאשין ווערען אויסגעווייט שוודימעקא 8.

א ריכטיגע יום-טוב
קאן מען נור האָבען, הויפּענדיג
לאמפעז
אלעראט
די דער פירמע
AMPER
15 פארדניאווי 15
צוליב'ן הערשענדיגן קרייזס, די ביליגסטע פרייווען.
רעילע בעהאנדלונג. - רעילע בעהאנדלונג.

לאדער יודישער האמעראל-טעאטער
אלטע 1-טער מאי 2. זייה דור צעלמייסער און א. בעזמאן.
גאסטשפילן פון לאדער "אררט"
האמעראל און קליינקונסט-טעאטער
קינסטל. אג. 5. בראדערזאן.
לעצטע טעג 2 פארשטעלונגען 2
היינט.
8 און 10 אונטער! ווידערהאלונג פון גרויסען פראגראם בלויז געלעכטער - הנחה-בילעטען גילטיג!
לאדן לאכט
שניין וויידער!
א טיילען, 12 סלאגער-נומען. / אנאנס! אין די נאָהענסטע טעג א פיערליכע פרעמיערען די קאסע איז אָפּען פון 6 אונטער.

קלעפסידרעס
צו זעהר ביליגע פרייווען געהמט אז די דרוקעריי פון "נייעם פאלהסבלאט"
די סלעפסידרעס ווערען איז מושך פון 1 שעה אויסגעפערמינט און פונאן-טענעמלעכט איבער דער שטאט.

נייער פארקמב לאדו

צענדליגער טויזענער ער מענשען זענען געקומען צום פורים-קארנאוואל אין תל-אביב

די מרידה פון אירלאנד

די פאליטישע סענאטציע איז איצט אירלאנדס מרידה געגען גרויס-בריטאניע. קיין נייעס איז עס אפילו נישט ווייל די וואהלען אין אירלאנד זענען דאך שוין געזאגט אונטערן לאזונג פון אפואגען זיך פון דער געטרייאט-שטובע צום ענגלישען מלך. אבער די איצטיגע אפיציעלע פראקלאמירונג פנים אירלאנדישען פאלקס-וויילען האט געמאכט אבאמגעווערן רושם.

ווי געווענליך ביי אזויגע פאלען, הייבט קודם אן צו שוועבן אויף אלעמענס ליפען דאס ווארט „מלחמה“ ווער ס'וועל עס ווער ס'ציעט דער פאר — אלע פרעגען זיך: צו וועט ענגלאנד נישט פארביי מיט געוועהר אפגערינגען דעם וויינישענדיגן גען וואסאל? די אנטאנען פון שטארקע זמאציעס זענען אבער געווארען ענטוישט, דערווייטערדיג זיך, צו ענגלאנד ס'טראשעט נישט מיטן שווערדיג נאך בלויז מיט א דיי-תורה פאר'ן האנער טרייבונג. און וויבאלד, אז דער צווייטער צד איז אויך מרוצה צו פערלאזען זיך אויפ'ן בית-דין, איז שוין קיין זירעקטע סכנה נישטא.

ת.ל.א.ב.י. (י.ט.א.) היינטיגען פורים איז תל-אביב געווען אהן ספך איינע פון די צומשטארקסטע, בעפעלקערטע שטעט אויפ'ן גאנצען מורח. הויך די קנאפע 50 מיליארד שטענדיגע תושבים פון תל-אביב, וואס זענען כמעט אלע געווען אין די נאכטן פת דער נאכמיטאנדיגער „עדלירע“ (קארנאוואל). האבען קיין תל-אביב א גאנצען טאג געשטראמט בוכשטעבליך צעהנדליגער טויזענדר מענשען פון אלע ווינקלעך פון לאנד. עס האבען אויך נישט געפעהלט קיין אראבער, וואס זענען געקומען, בעזונדערס פון יפו און אומגענענד, אין די טויזענדר בייצוואונדערן די יודישע פורים פייירליכקייטען.

ירושלים איז דעם טאג פון פורים געווען כמעט ווי לעדיג. כמעט אלע אשכנזים פון ירושלים האבען זיך נעלאזען צו דער תל-אביבער עדלירע. די ירושלימער ספרדישע קהלות האבען איבערזוכט דעם ירושלב אין ירושלים, וואו די בנינגע פאר

יענטאלישע יודען האבען זיך געוויילט אין זייער טראדיציאנעלע נאיווע מאסקעס און בילדער. תל-אביב האט מיט זיך פארגעשטעלט א נאך קיינמאל נישט געוועהן בילד. הויך די צעהנדליגער טויזענדר א"י-יודען און אראבער, וואס זענען געקומען זיך משמח זיין אין פורים-קארנאוואל, זענען זיך קיין תל-אביב צוגליפעקומען אויך אלע, אהן אויסנאם, הונדערטער טוריסטען אין ארץ-ישראל, יודען פון כמעט אלע עקען וועלט.

נישט קוקנדיג אויף דעם אונגעווענהייכען געדראנג פון די גרויסע מענשען-מאסען, איז אבער נישט פערצייכענט געווארען א גאנצען טאג קיין איינציער אינצידענט אדער אומגליקס-פאל. די פאליציי איז קיין איינמאל נישט בעאנדרהייגט גע-ווארען און האט נישט געהאט די מינדעסטע גע-לענעהייט וואו-עס-איז צו אינטערווענירען.

די פייירליכקייטען זענען, ווי תמיד, פאר-געקומען אונטערן פרייען הימעל. די הויפט-אמ-

ראקציע פון דער היינטיגער עדלירע-פיייערונג איז געווען א לאנגע נאכט-פראצעסיע פון הוי-דערער טיפען, מאסקעס, בילדער, וואס האבען מיט זיך פארגעשטעלט אין א לעבעדיג-הומאריסטי-שער און בייסענד-סאטירישער פארם דעם היסטא-רישען גאנג פון יודישער בענקשאפט און אימי-גראציע קיין א"י. נעמענט האט זיך דער לאנגער צוג מיט אייניגע בילדערישע מאסקעס פון דער אבות-צואכט ווארהם אבינו געהט פון פון-אום-קיין כנען) און געשלאסען מיט די לעצטע עווא-לוציעס פון דער א"י-אימיגראציע אונטער די שי-צענדע פליגעל פון... לארד מאספילד. גאר א בע-דייטערנדיג אנטויל אין דער סאטירישער פראצעסיע האבען היי-יאהר גענומען די הימנים, הויך דער דאזיגער געשלאסענער בילדער-און מאסקען-פראצעסיע איז נאך געווען א מענגע אנדערע פורים-דיגע מאסקעס און גרופען-בילדער אויף צעהנדליגער אקטועלע סוזשעטען, אימעסום מיט שפירלעכען הומאיר און זארגלאזער סאטירע.

קריזיס און נויט איז פראנקרייך די צאהל ארבייטסלאזע שטייגט מיט יעדען טאג

אין פאריז זענען אלע ווענד בעקלעכט מיט אמישען: כדי אויסצומיידען ארבייטס-לויגקייט קומט בלויז פראנצויזישע אויסצווייגונג! פראנצויזען קומט, דאס איז אייער נאציאנאלער חוב! קומענדיג פראנצויזישע אויסצווייגונג קומט איהר געגען דער ארבייטסלאזיקייט און איהר העלפט מיט צו בעקעמען דעם קריזיס! שוטערס בעטען טראגען בלויז פראנצויז-י-ישע שייך, ארבייטסלאזע מוויקאנטען בעטען מען זאל געבען בעשעפטיגונג אין די רעסעסאנצען און אין די קאפען נישט קיין פרעמדע, נאר זיי, די פראנצויזען, און אמילו דער פראנצויזישער בישאף, קארדינאל ווערדע האט געזען אנאיי-געבארטיג מיטעל ווי צוויי צו בעקעמען די אר-בייטסלאזיקייט: ער בעט צו שפענדען וואס מעהר אויף בויען קירכעס, וועלען דערפון בעקומען בע-שעפטיגונג פראנצויזישע ארבייטער.

מענשען, וואס האבען נישט צו עסען, זע-נען איצט פארהאן אין פאריז וועהר פיל. דער קריזיס האט געוויקס דערויף, אז כמעט אלע שויכטען און ספערען האבען געענדרט זייער לעבענס-שטייגער. די מיליאנערען האבען אויסגע-הערט צו קומען בילדער, ציהוינג, אלטע קאסט-בארע חפצים. עס איז פערקלענערט געווארען די צאהל בעלער און אויסנאמען. פערמאגליכע בור-זשוען זאגען זיך אפ פון קומען אויסצווייגלען, פון רייכעס קיין אויסקאנד, פון איבריגע דיגער, מיליאנען מענשען, וואס לעבען און זייערע גע-

האלטען האבען געמאט רעוויירען זייערע בור-זשעטען. קיין צאמ'שעה'דיגער ארבייטס-טאג פאר אר-בייטער איז שוין פון לאנג נישטא. מ'ארבייט בכלל זעקס און זיבען שעה א טאג. די וועלכע זענען שטארק רעדזאירט געווארען, די, וועלכע פלענען מערדיגען 1500 פראגן א חודש בענג-געבען זיך איצט מיט 900. אין די ארבייטער-סאמליעס עסט מען איצט נישט יעדען טאג צו דער זאט.

וויפיל ארבייטסלאזע עס זענען איצט פאר-האן אין פראנקרייך ווייס קיינער נישט גענוי. אונטערשטיצונג בעקומען אפ'פירך 300000 אר-בייטער, אבער דער ארבייטס-מיניסטער ארליין איז מודה, אז די דאזיגע צאהל ענטשערעכט נישט אינגאנצען דער וויקליכער צאהל ארבייטס-לאזע. אלע זענען מסכים, אז אין פראנקרייך דארף איצט זיין א מיליאן ארבייטסלאזע און טיילווייז אין זעכטער פון פאריז קאן מען איצט זעהן וועהר שווערע סצענס. פאר די צאראקען, וואו מען גיט ארויס פאר די ארבייטסלאזע אומזיסטע פארציעס זען און שטיקער ברויט, שטענען אפ מענשען צו צוויי דריי שעה, פריהער זענען דאס אלץ געווען פראפעסאנעלע ארימעלייט, אזוי גער-פענע „קלאסארען“. איצט שטעהן און ווארטען אויף א טעלער זען שוין נישט קיין קלאסארען, נאך מענשען, וועלכע זענען געווארען קרובות פון קריזיס.

אין פאריז זענען אלע ווענד בעקלעכט מיט אמישען: כדי אויסצומיידען ארבייטס-לויגקייט קומט בלויז פראנצויזישע אויסצווייגונג! פראנצויזען קומט, דאס איז אייער נאציאנאלער חוב! קומענדיג פראנצויזישע אויסצווייגונג קומט איהר געגען דער ארבייטסלאזיקייט און איהר העלפט מיט צו בעקעמען דעם קריזיס! שוטערס בעטען טראגען בלויז פראנצויז-י-ישע שייך, ארבייטסלאזע מוויקאנטען בעטען מען זאל געבען בעשעפטיגונג אין די רעסעסאנצען און אין די קאפען נישט קיין פרעמדע, נאר זיי, די פראנצויזען, און אמילו דער פראנצויזישער בישאף, קארדינאל ווערדע האט געזען אנאיי-געבארטיג מיטעל ווי צוויי צו בעקעמען די אר-בייטסלאזיקייט: ער בעט צו שפענדען וואס מעהר אויף בויען קירכעס, וועלען דערפון בעקומען בע-שעפטיגונג פראנצויזישע ארבייטער.

מענשען, וואס האבען נישט צו עסען, זע-נען איצט פארהאן אין פאריז וועהר פיל. דער קריזיס האט געוויקס דערויף, אז כמעט אלע שויכטען און ספערען האבען געענדרט זייער לעבענס-שטייגער. די מיליאנערען האבען אויסגע-הערט צו קומען בילדער, ציהוינג, אלטע קאסט-בארע חפצים. עס איז פערקלענערט געווארען די צאהל בעלער און אויסנאמען. פערמאגליכע בור-זשוען זאגען זיך אפ פון קומען אויסצווייגלען, פון רייכעס קיין אויסקאנד, פון איבריגע דיגער, מיליאנען מענשען, וואס לעבען און זייערע גע-

האלטען האבען געמאט רעוויירען זייערע בור-זשעטען. קיין צאמ'שעה'דיגער ארבייטס-טאג פאר אר-בייטער איז שוין פון לאנג נישטא. מ'ארבייט בכלל זעקס און זיבען שעה א טאג. די וועלכע זענען שטארק רעדזאירט געווארען, די, וועלכע פלענען מערדיגען 1500 פראגן א חודש בענג-געבען זיך איצט מיט 900. אין די ארבייטער-סאמליעס עסט מען איצט נישט יעדען טאג צו דער זאט.

וויפיל ארבייטסלאזע עס זענען איצט פאר-האן אין פראנקרייך ווייס קיינער נישט גענוי. אונטערשטיצונג בעקומען אפ'פירך 300000 אר-בייטער, אבער דער ארבייטס-מיניסטער ארליין איז מודה, אז די דאזיגע צאהל ענטשערעכט נישט אינגאנצען דער וויקליכער צאהל ארבייטס-לאזע. אלע זענען מסכים, אז אין פראנקרייך דארף איצט זיין א מיליאן ארבייטסלאזע און טיילווייז אין זעכטער פון פאריז קאן מען איצט זעהן וועהר שווערע סצענס. פאר די צאראקען, וואו מען גיט ארויס פאר די ארבייטסלאזע אומזיסטע פארציעס זען און שטיקער ברויט, שטענען אפ מענשען צו צוויי דריי שעה, פריהער זענען דאס אלץ געווען פראפעסאנעלע ארימעלייט, אזוי גער-פענע „קלאסארען“. איצט שטעהן און ווארטען אויף א טעלער זען שוין נישט קיין קלאסארען, נאך מענשען, וועלכע זענען געווארען קרובות פון קריזיס.

פאליטישער פורגפרידען איז דייטשלאנד דער האנפליהט מיט דער רעגירונג פון ברוינשוויין

אבער אויך פאליטיש איז דער אונטערשיד צו פנים נישט גאנץ גרויס. ווען ענגלאנד וואלט פערשפילט די מלחמה, וואלט מען זיי איהר צוגענומען די קאלאניעס, וואלט איהר אימפעריע צושפליטערט געווארען. דאס ונגלאנד די מלחמה געוואונען, און די אימפעריע צושפאלט גלידערווייז, דורך אבאמגעווערונגס-טער-גאנגרענע.

דייטשלאנד, ווי בעקאנט, האט פארצאהרען בעקומען פנים אומעריקאנער פרויענדיגע הויבער צו יאהריגען מארטאריים אויף די מלחמה-חובות, מיט דער פרייזשער טונה, כדי צו מאכען איהר מעגליך צו צאהלען די פרויעטע חלואות, און ווי ס'ווייזט אויס, האט די דאזיגע הנחה נישט געהאלפען. און דייטשלאנד שטעהט ווידער פאר-באנקראט. אדער אפשר איז עס מצד דייטשלאנד צו שאך-גיה, כדי צו צווינגען דער וועלט, צו פער-לענגערן איהר דעם מארטאריים אויף מלחמה-חובות. אזוי צו אזוי, זענען אבער בולגאריען און רומעניען אויך צוויינגעלעכט אין פלאטער און ס'איז שוין נישטא קיין חילוק צווישען געווינער און פערשפילער.

אבער אויך פאליטיש איז דער אונטערשיד צו פנים נישט גאנץ גרויס. ווען ענגלאנד וואלט פערשפילט די מלחמה, וואלט מען זיי איהר צוגענומען די קאלאניעס, וואלט איהר אימפעריע צושפליטערט געווארען. דאס ונגלאנד די מלחמה געוואונען, און די אימפעריע צושפאלט גלידערווייז, דורך אבאמגעווערונגס-טער-גאנגרענע.

דייטשלאנד, ווי בעקאנט, האט פארצאהרען בעקומען פנים אומעריקאנער פרויענדיגע הויבער צו יאהריגען מארטאריים אויף די מלחמה-חובות, מיט דער פרייזשער טונה, כדי צו מאכען איהר מעגליך צו צאהלען די פרויעטע חלואות, און ווי ס'ווייזט אויס, האט די דאזיגע הנחה נישט געהאלפען. און דייטשלאנד שטעהט ווידער פאר-באנקראט. אדער אפשר איז עס מצד דייטשלאנד צו שאך-גיה, כדי צו צווינגען דער וועלט, צו פער-לענגערן איהר דעם מארטאריים אויף מלחמה-חובות. אזוי צו אזוי, זענען אבער בולגאריען און רומעניען אויך צוויינגעלעכט אין פלאטער און ס'איז שוין נישטא קיין חילוק צווישען געווינער און פערשפילער.

אבער אויך פאליטיש איז דער אונטערשיד צו פנים נישט גאנץ גרויס. ווען ענגלאנד וואלט פערשפילט די מלחמה, וואלט מען זיי איהר צוגענומען די קאלאניעס, וואלט איהר אימפעריע צושפליטערט געווארען. דאס ונגלאנד די מלחמה געוואונען, און די אימפעריע צושפאלט גלידערווייז, דורך אבאמגעווערונגס-טער-גאנגרענע.

דייטשלאנד, ווי בעקאנט, האט פארצאהרען בעקומען פנים אומעריקאנער פרויענדיגע הויבער צו יאהריגען מארטאריים אויף די מלחמה-חובות, מיט דער פרייזשער טונה, כדי צו מאכען איהר מעגליך צו צאהלען די פרויעטע חלואות, און ווי ס'ווייזט אויס, האט די דאזיגע הנחה נישט געהאלפען. און דייטשלאנד שטעהט ווידער פאר-באנקראט. אדער אפשר איז עס מצד דייטשלאנד צו שאך-גיה, כדי צו צווינגען דער וועלט, צו פער-לענגערן איהר דעם מארטאריים אויף מלחמה-חובות. אזוי צו אזוי, זענען אבער בולגאריען און רומעניען אויך צוויינגעלעכט אין פלאטער און ס'איז שוין נישטא קיין חילוק צווישען געווינער און פערשפילער.

אבער אויך פאליטיש איז דער אונטערשיד צו פנים נישט גאנץ גרויס. ווען ענגלאנד וואלט פערשפילט די מלחמה, וואלט מען זיי איהר צוגענומען די קאלאניעס, וואלט איהר אימפעריע צושפליטערט געווארען. דאס ונגלאנד די מלחמה געוואונען, און די אימפעריע צושפאלט גלידערווייז, דורך אבאמגעווערונגס-טער-גאנגרענע.

רייכע האלעהציע פון יודישע רעליגיעזע און היסטארישע אנטיהען ווערט אויספערקויפט אויף א ליציטאציע אין לאנדאן

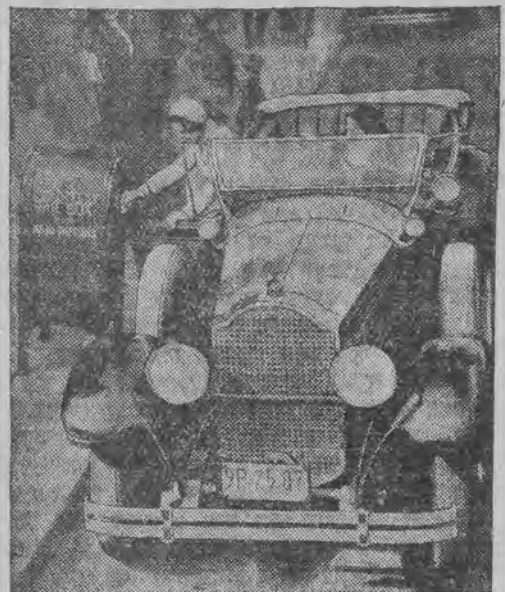
און פערשירענע אנדערע אלטערטימליכע חפצים. אין דער רייכער קאלעקציע געפינט זיך אויך א פרעכטיגער פארמעט, אויסגעפיהרט אין מיטעל-אל-לזכר-עולם פון אייניגע אויסטרא-פע'ס פון דער אינקוויזיציע אין ספאניען און פארטוגאל. צווישען פערשירענע זארגעלעג-געצייכענטע אויסטרא-פע-בילדער איז אויסגעצעכנט א לאנגע ליסטע פון יודען, וואס זענען אומגעקומען על קדושה-השם אויף די שייטע-הילפענס פון דער אינקוויזיציע.

און פערשירענע אנדערע אלטערטימליכע חפצים. אין דער רייכער קאלעקציע געפינט זיך אויך א פרעכטיגער פארמעט, אויסגעפיהרט אין מיטעל-אל-לזכר-עולם פון אייניגע אויסטרא-פע'ס פון דער אינקוויזיציע אין ספאניען און פארטוגאל. צווישען פערשירענע זארגעלעג-געצייכענטע אויסטרא-פע-בילדער איז אויסגעצעכנט א לאנגע ליסטע פון יודען, וואס זענען אומגעקומען על קדושה-השם אויף די שייטע-הילפענס פון דער אינקוויזיציע.

און פערשירענע אנדערע אלטערטימליכע חפצים. אין דער רייכער קאלעקציע געפינט זיך אויך א פרעכטיגער פארמעט, אויסגעפיהרט אין מיטעל-אל-לזכר-עולם פון אייניגע אויסטרא-פע'ס פון דער אינקוויזיציע אין ספאניען און פארטוגאל. צווישען פערשירענע זארגעלעג-געצייכענטע אויסטרא-פע-בילדער איז אויסגעצעכנט א לאנגע ליסטע פון יודען, וואס זענען אומגעקומען על קדושה-השם אויף די שייטע-הילפענס פון דער אינקוויזיציע.

איין האנדוראס איז נישט פרעהליך... א לעצטער גרום פון א יודען וועלכער שילדערט די אמת'ע לאגע

בעהוועמע פאסט איין אמעריקע

אנ'אויטא-בריפקאסטען אין קאלאפארניען
2.328 יודישע סטודענטען
אויס'ווייענער אוניווערזיטעט

וויצע, (יט'א) לויט דער אמטליכער סטאטיסטיק פון די ווייענער הויכשולען פאר'ן ליפענדיגן סעמעסטער בעטרעפט די צאהל יודישע סטודענטען 2.328 אויף אבאלגעמיינער סטודענטען-צאהל פון 12.365. אויף דער יודישער פאקולטעט שטודירען 551 יודען, פילאזאפישע - 771 און מעדיצינישע - 1006 יודען. אויף דער ווייענער טעכנישער הויכשולע שטר דייען 408 יודען אויף אבאלגעמיינער צאהל פון 3412 סטודענטען.

לארד מעלשעט איז א"י

ירושלים, (יט'א) קיין א"י איז אנגעקער מען לארד מעלשעט, וועלכער איז אפגעפאָהרען צו זיין שוועסטער ליידי ערליי, וועלכע ווילט שוין אייניגע וואָכען אין לאַנד און געפירט זיך אין דער מעלשעט-ווילע אין מגדל ביים ים-גבול. לארד מעלשעט און ליידי ערליי פערבלייבען אין א"י ביז איבער דער מפיאדע.

צו דעם ג' פובליקום!
מיר עמפּעהלען דעם
סאנסורענצלואזער רעפערטואר
פון סלאנ-סינא
CAPITOL
סויע פון די מאדערנסע
פילם-מייסטער ווערק
1. "אמעריקאנער טראגעדיע"
לויט דער בעריהמער ערצעהלונג פון
Teodor Dreiser רעזישירט
אין די הויפט-רעלען:
Silvia Sidney, Philips Holmes
2. "א נאכט אין גו-עדו"
מיט Anna Andra
3. דעמלענער אל' געליבטע
גרויסע עראטישע דראמע
און אנד. פילמען.

דער יונגעראן פון האנדוראס דערצהלט נאך אבאייטער-עסאנטע געשיכטע. דער גרעסטער אויב טערנעמער פון האנדוראס איז א רוישער יוד, ער הייסט איצט סעמערי, מיט יאהרען צוריק איז ער געקומען אין צענטראל-אמעריקע, דארט האט ער געארבעט ביי א באנאנען-ענדלער און זיך פערליבט אין זיין טאכטער. דער באנאנען-ענדלער האט נישט געוואלט געבען זיין טאכטער דעם יודען. די יונגע מענטשן זענען אנטלאפען און בלויז צווייטען געגעבען דעם פאָטער!

מיר האָבען חתונה געהאַט!
דער יודישער יונגעראן האָט געוואָלט בעווייזן זען זיין שווער גבירה און האָט אַליין אָנגעהויבען האַנדלען מיט באַנאָנען. ער האָט אָנגעהויבען צו פּאָהרען מיט קליינע שיפלעך אויפ'קויפ'ען באַנאָנען ביי דער בעפעלקערונג פון האַנדוראס. דער לוידי-טער יונגעראן האָט פיל מאל רייזיקרט זיין לע-בען, אָבער ער האָט לופ'ט מיט די אייגענע הענד אַליין זיך געוואָלדיג אויפגעאַרבייט און ער איז איצט דער פּאַרזיענדרע פּוּר'ס באַנאָנען-טרוסט אין האַנדוראס. זיין שווער האָט זיך איבערגעגעבן זען און אויפגעפּאַרזיענדרע פון דעם טרעסט.

איצט וואוינט סעמערי אין ניריאק. ער קומט פון צייט צו צייט אין האנדוראס. מען מאכט פאר איהם פירעליכע אויפנאמהעס און בעלער. אויף איינעם פון אזא באל האבען צוויי יודישע יונגע לייט זיך צוגעקריגען צום מיליאנער סעמערי און געבעטען, ער זאל זיי העלפען אריבערקומען קיין ניריאק. סעמערי האט זיי פריינדליך אויסגענער מען און באלד פערארדענט א קאפיטאל פון איינעם פון זיינע שיפען, אז מען זאל ארויסנעהמען די יודישע טעמערי האט אָנגעזאָגט די יונגעלייט:

— איהר וועט עטליכע מאל פאָהרען קיין ניריאק און צוריק און ערשט שפעטער זאָלט איהר אראָב אין ניריאק. די יונגעלייט האָבען צוגעזאָגט אזוי צו טון, אָבער באלד ביים ערשטען מאל זענען די יונגעלייט אראָב אין ניריאק. דער קאָפיטאל האָט געהאַט גרויסע אויפגענומען-מיליכקייטען. פון דעמאָלט אָן וויל סעמערי מעהר נישט העלפען קיין יודען.

אוי דערצהלט דער יונגעראן, מאַקס רעדלער אַליין אַ וואַרשאַווער און איצט אַ בירגער פון קאָבא, וועלכער וואוינט אין... פאָרוי מאַקס רעדלער קען שפאַניש און ער איז אויך גוט בעקאַנט און דער גרעסער מלוכות ארום האַנדוראס. מאַקס רעדלער דערצהלט נאָך פיל איינצעלהייטען פון זיין צווייטען בעוהן אי האַנדוראס מיט אַ יאהר צוריק.

ער דערצהלט פּערשידענע איינצעלהייטען, נאָר איבערפּאל חורט זי קאָבער: הייסע ברענענדרע ציגל, אַשען לאַנד, אָבער אַרײַם, באַנאָנען-אַגן, דעל, רעוואָלוציעס, הייסע לידער און דער בלאַנק פון מעסער און קנאל פון רעוואָלוציע, יעדען זוג-טאָג: שכרות! יעדען מאָנטאָג זאַמעלט מען אויף די טויטע! — אַ לאַנד פון אַוואַנטורע, פון הייסע לידער-אַשעס און שטענדיגע צוזאַמענשטויסען. דאָס מעסער רעוואָלוציע ווער אָפט דאָס לעבען! — און צי קען מען האָבען פרנסה? קען מען דאָרט וואוינען? — פרעג איהר נאָךאַמאָל.

— גלויבט מיר — ענטפערט מאַקס רעדלער — איהר בין נישט פון די שרעקעווייגע מענטשן. איהר בין דורכגעשוואמען נישט אין אַקעצן. איהר רעד שפאַניש, בעסער ווי יודיש, און ווען עס איז נאָר דאָ אין האַנדוראס די קלענסטע מעגליכקייט צו מאַכען אַ לעבען, וואָלט איהר דאָרט געבליבען...

י. האַמסלי.

זיך אומקעהרען, וואָלט איהר עס גלייך געטון? אָבער איהר זענט געבליבען?

— יא, וואָס דען האָב איהר געזאָלט טון? — איהר האָב געפיהרט אַפּיסעל סחורה, פּערשידענע בילי-גע ציהרונג, איהר האָב נישט געוואוסט צו וועמען זיך קעהרען און צו וועמען זיך ווענדען. עס איז מיר געוואָרען זעהר טרויעריג, איהר בין אָנגעפּאָהרען אין איינער פון די האַנדוראסער שטעט. דער קלי-מאַט איז אַ הייסער, עס שטיקט פשוט, איהר בין געקומען טאָקע נאָך אַ רעוואָלוציע, אָבער אַז איהר בין אין עטליכע טעג אַרום געשטאַנען פאַר מיינ האַטעל, איז צוגעבאַנגען צו מיר אַ מאַן און גע-וואָלט מיר מכהד זיין מיט אַ ראייר-מעסער איהר בערן האַלד! — איהר האָב זיך שפּעטער דערוואוסט, אַז ער איז געווען שכור.

אָבער די רעגירונג איז זעהר פריינדליך צו אויס לענדער, ספּעציעל צו לייטשע בירגער. די רעגירונג האָט מיר גלייך צוגעגעבען צוויי פּאַליציי-לייט, וועלכע האָבען אָבנעהיט מיינ-סחורה און איהר האָב געהאַנדעלט. דאָס געשטעט דערביי איז, וואָס ביי-דע פּאַליציי - לייט זענען געשלאָפען געבען מיינ געשעפט בעוואָפענט מיט אָנגעלאָדענע ביקסען און ביי-דעס... באַרוועס!

— ווי איז איהר געבאַנגען?
— איהר האָב פּעררינט געלד. אָבער איהר האָב עס געמוזט דאָרט אויסגעבען. אַ „מאַקסישע“ אַ פּליג האָט מיר אַ ביס געטון אין איהר בין אָנגעלעגען מעהר ווי 6 וואָכען קראַנק.

— איז טאָקע דאָרט אזוי ביליג? קען מען ווי מען האָט איבערגעגעבען — אָבלעבען מיט 2 (דאָלאַר) אַוואָך?
דער יוד פון האַנדוראס צעלאַכט זיך:
— מאַן מוז האָבען וועניגסטענס איין דאָלאַר אַ טאָג, ווען מען זאָל אַפּילו לעבען אזוי אַרײַם, ווי די דאָרטיגע בעפעלקערונג, אינווערע און מעגש קען אַפּילו נישט טרויקען דאָס דאָרטיגע וואַסער. מען ווערט קראַנק, איהר פּלעג אויסטרינקען טעגליך פאַר 2 דאָלאַר ביר, מען קען אַנדערש נישט טאָן, און ביר איז דאָרט זעהר טייער.

פאַר'ה ספּעסט אין אירלאַנד

די ציהונג פון דער אירלענדישער לאַטעריע. יונגע מיידלעך מאַרנען די קעסטלעך מיט די לאַטען

מאַריס ווינטשעווסקי

מאַריס ווינטשעווסקי איז אַ סך יאהרען גע-שטאַנען זיין אַ נאָענטער פּריינטשאַפּט מיט יעקב גאַרדין. נאָך זיין טויט האָט וו. אַרײַנגעגעבען אַ בוך זכרונות, אַ טאָג מיט יעקב גאַרדין, ער האָט אויך אַ לענגערע צייט רעדאַגירט דעם חודש-זשורנאַל „די צוקונפּט“.

אין די שפּעטערדיגע יאהרען האָט זיך ווינטשעווסקי דערנענטערט צו די לינקע עלעמענטען מיט אַ נאָהר 9-8 צוריק איז ער געווען אויף אַ בעוהן אין ראַטען-רוסלאַנד, וואו מען האָט איהם אויפגענומען מיט גרויס כבוד. די לעצטע עטלי-כע יאהרען איז מאַריס ווינטשעווסקי געווען קראַנק, מען האָט פון איהם נישט געהערט. אין ניריאַק האָט זיך געגרייט אַבאָיאַטאָבע פון זיינע געזאַ-מעלעס יועק, וועלכע עס שטעלט צוזאַמען דער ליטעראַטור-פאַרשער און קריטיקער ק. מרמל. ער שרייבט אויך אַבאָיאַטאָליכע ביאָגראַפיע פון ווינטשעווסקי.

מ. ווינטשעווסקי האָט זיין לעבען אָנגעהויבען מיט 75 יאהר צוריק אין קליינעם ליטווישען שטעטלע יאַנצוואַ און האָט איהם איצט פּערענדירט אין ניריאַק. ער האָט געלעבט אין אַ מערקווירדי-גער עפאַכע, איהר וועלכער ער האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָלע, אין די ניריאַקע לינקע קרייזען האָט מען איהם רעווען דער זידע פון יודישען סאַציאַליזם. ער איז געווען יעדער ערשטער, וואָס האָט זיך גענומען פּערשפּרייטען די סאַציאַליסטישע אידעען אויף יודיש און איז געווען דער ערשטער יודישער אַרביטער-דיכטער.

מאַריס ווינטשעווסקי

עקספּלאַטירטע מאַסען און געטרייט און גערופען צום קאַמף און צו בעפרייאונג אין זיינע לידער האָט זיך צום ערשטען מאל גענומען הערען דער פּרא-סעסט פון די אַנטעררויקטע און די בעייטשע-רונג צום קאַמף.

ווינטשעווסקי לידער זענען דערביי אַרײַב-דערנאָנגען אין די וואַרשטאטען און שטיבער פון די יודישע אַרבייטער. מען האָט זיי גענומען און די קעלערס און אויף די בוידעמס, אויף געהיימע פּערזאָנלעכע און אפּענע דעמאָנסטראַציעס. און אזוי האָט זיך זיין ליד אריבערגעוואָרען פון לאַנד-לאַנד און אַמעריקע אויך קיין רוסלאַנד און האָט אַ סך מיטגעהאַלפּען צו פּערשטאַרקען דעם רעוואָלוציע-אַנערען גייסט צווישען די יודישע אַרבייטער, וואָס האָבען אין יעדע צייטען אָנגעהויבען צו פיהרען דעם קאַמף גענען צאָרום און זיך אַרגאָניזירט אין סאַ-ציאַליסטישע קרייזלעך.

אַ לעבען לאַנג האָט ווינטשעווסקי נישט אויפגע-הערט צו שרייבען, אַרײַנגעבען צייטשריפטען (חזן) די דערמאָנטע, אויך דעם „פּרייטש-גייט“, די פּרייע וועלט, „דער וועקער“, „דער אמת“, און נישט אויפגעהערט צו פּראפּאגאַנדירען די סאַציאַ-ליסטישע אידעען צווישען די יודישע מאַסען.

מ. קיטאי

אַ שטודענדיגען לעבען האָט דורכגעמאַכט מאַ-ריס ווינטשעווסקי. ער איז געווען פון די ערשטע יודישע סאַציאַליסטען, פון די ערשטע פּאָליטישע עמיגראַנטען, וואָס האָבען פּערזענט דעם טעם פון די איראפּאָסאָו טערמעס, אַרײַנגעקומען און רעדן פּאָל. ער איז געווען פון די ערשטע, וואָס האָבען פּראפּאגאַנדירט דעם סאַציאַליזם אויף דער יודישער קאָס.

מיט קנאַפע וועכניג יאהר צוריק האָט ער אַלט יונגער בחור געגרינדעט אין קאָוונע אַ פּעראַיי, אויף צו לערנען די יודישע יוגענט אַ מלאכה. יונג האָט ער אָנגעהויבען צו דרוקען שירים „המגיד“ און בעת ער איז אַלט געווען 21 יאהר, דערנעבענ-טערס ער זיך שוין מיטן קרייז פּוּר'ס בעוואָלסטען סאַציאַליסט אהרן ליבערמאַן אין קעניגזבערג, פון האַנגען זיי ווערען גלייכצייטיג אַרײַנגעשטעקט ווּר'ן דער הייסטער פּאָליציי אין יאהר 1879.

ווינטשעווסקי האַנדערט אַרבער אין לאַנדאָן, וואו עס זענען שוין צו יעדער צייט געווען אַ קעסטלעך מיט יודישע אַרבייטער, צווישען זיי הויבט ער אַן צו פיהרען אַ שניאָקע אַנטיאַגעיִט אַרײַנגע-פּאַרזיען. ער וויל אַן אַרײַנגעבען אַ „ה פּאַרזיען בראַשען און רעוואָלוציע אַ צייטשריפט וואָס פּאָלישער יודישער יאהר 1885 גרינדעט ער

דאס לאדזער לעבען

מערץ

וון-אויסגאנג 5.28
וון-אונטערשאנג 5.57

מאנאט
28
ד
אדר ב' תרצ"ג

מוטער געפינט איז א יתומים-הויז איהר אונגעזעצליך קינד

א העכסט-ענסאציאנעלע פאסירונג מיט אידיש-יונגער וואס איז דערצויגען געווארען ביי אגב איז שטוב

דער א שעה, געוונד קינד צו נעהמען צום ערשט-
הען און עס צו פאדערטערען, ווייל די פרוי איז
שוין געווען זיכער, אז זי וויל דער שולד פון איהר
מאן וועט זי קיינמאל נישט האבען קיין קינדער.
די פרוי איז א זעהר פערמעהליכע און האט גע-
וואלט האבען אין שטוב א שעה און געוונד קינד.
קיין איינס פון די קינדער אין יתומים-הויז איז
דער פרוי אבער נישט געפעלען געווארען.
פורים איז די קינדער-לאזע פרוי ווידער גע-
קומען אין יתומים-הויז און אדורכגעצויגען איבער
דעם זאל, האט זי געזעהן דעם נייעם, פונטיק-
נער, זי איז צוגעגאנגען צו איהם און זיך וועלען
איהם אינפארמירט ביי די פערוואלטונגס-מיטגלידער
פון דעם יתומים-הויז.
די פרוי איז געווארען בלאס, זי האט אבער-
הויבען צו מאכען פערשידענע אויספארשונגען און
צו זוכען פערשידענע דאקומענטען. צום סוף האט
זי אויסגעדריקט איהר גרויסקייט צו נעהמען דאס
דאזיגע יונגעל אויף צו אדאפטירען.
מיר ווילען נאך איצט נישט בעשרייבען די
לעבענס-געשיכטע פון דער דאזיגער קינדער-לאזער
פרוי, מיר ווילען נאך איבערגעבען דעם סוף פון
אונזער געשיכטע: דאס יונגעל, וואס איז ערצוי-
גען געווארען ביי דעם גב, איז געווען דאס בלוט
און פלייש פון דער זעהרער פרוי, וועלכע האט דאס
געחאט פאר דער חתונה פון אנהייב-זעצליכער
ליבע און זי האט דאס אוועקגעגעבען דעם גב
צו ערצויען, שפעטער האט זי מורא געהאט פאר
איהר איצטיגען רייכען מאן און האט דערין גע-
מוז פערגעסען, איצט האט זי איהר יונגעל, ביי
אז וואונדערליכען צופאל, צוריק געפינען.
די מאמע און דאס קינד וואוינען שוין איצט
צוזאמען.

דעם יונגעלע, יענער איז טאקע באלד געקומען,
נישט געלייקענט, אז ער איז א גב, אפילו נישט
געלייקענט, אז דאס יונגעלע בעקומט אזעלעכע
ערצויהונג ביי איהם, נאך איין קליינטיקייט האט
ער דערזעהלט, אז דאס יונגעלע, אדורכמעלע, איז
נאךנישט זיינס קיין קינד. ער האט נעמליך דער-
צעהלט, אז מיט 9 יאהר צוריק איז צו איהם און
צו זיין ווייב, אויף באלוט, געקומען א ריך פרייליך
און איהם איבערגעגעבען צו ערצויען דאס קינד.
זוויי ווייב איז געווען אויף גרויסע צוואו און
האט בעקומען פאר דער ערצויהונג א שעהנע פונטיק-
האט ער דערויף מפקים, זוויי ווייב ס'איהרט זיך
שטענדיג אין זעלכע פאלען, האט דאס פרייליך גע-
צעהלט רעגולער 2 יאהר, דאן איז זי אינגאנצען
פערשוואונדען געווארען און ער ווייסט נישט ער-
הויב וואו זי איז אהינגעקומען. דאס קינד האט
ער נישט געקענט ארויסווארפען און עס איז גע-
בליבען ביי איהם. אויב דאס יתומים-הויז וויל עס
איצט צונעהמען ביי איהם, האט ער גארינישט געגען
דעם און וועט אפילו זעהר צוטרעדיג זיין דערפון.
אין יתומים-הויז איז דער פנין געווארען נאך
מעהר טענסאציאנעלע, קלייט די אלע דאקומענטען,
וואס דער גב האט צוגעשעלט, האט זיך צורויס-
געוויזען, אז ער זאגט אמת און ס'איז בעשלאסען
געווארען, הנם דאס יתומים-הויז נעהמט נישט אן
קיין קינדער אין דעם לעטער, זאל מען דאך דאס
יונגעלע אונטערהאלטען צו ערצויען.
ס'האט געדויערט 2 טעג און דער פנין איז
געווארען נאך מעהר טענסאציאנעלע.
שוין זייט עטליכע חדשים איז אין דעמאלע-
בען יתומים-הויז כסדר געקומען א היגע קינדער-
לאזע פרוי, וועלכע האט געזוכט צווישען די קי-
נדר

מיר ווילען איבערגעבען אייגע פון די זעל-
טענסטע פאסירונגען אין אונזער שטאט. צוליב דער
סובטעליקייט פון דעם גאנצען ענין, וועלען מיר
זיך דערווייל אפהאלטען פון אנגעבען די נעמען
און אדרעסען פון די פערמישטע פערזאנען.
— אין אייגע פון די אונטערהאלטענע יו-
דישע יתומים-הייזער ביי אונז אין שטאט איז פא-
ריגע וואך געקומען א יונגעל פון 9 יאהר, וועל-
כער האט מיט טרעהרען אין די אויגען זיך גע-
ווענדעט צום פרעזענט פון דער אינסטיטוציע מיט
פאלגענדער בקשה: ער וואוינט אויף קרוסקא-גאס,
אין באלוט, ביי זיינע עלטערן, זיין פאטער, ווייס
ער, איז א גב, נישט איינמאל איז זיין פאטער
שוין געווען און בעפרייט געווארען, אבער כסדר
זעהט ער, אז ער פערנעהמט זיך אליין מיט גבענען,
זוויי פלוגען ווי ער איז געווען יונג. האט ער דאס
וועג פערשטאנען, אבער איצט, איז נישט נאך,
וואס ער זעהט דאס אלץ, נאך מען צווינגט שוין
איהם אויך, אז ער זאל אנטוויילנעמען איינ'ס אויט-
פיהרען פערשידענע "ארייטען". ווען ער האט זיך
אפגעזאגט, האט מען איהם מוראדיג געשלאגען.
ער קומט דעריבער בעפען, אז מען זאל איהם א-
רויסנעהמען פון זיינע עלטערען איינפלוס און
געבען די ווייטערדיגע ערצויהונג אין יתומים-הויז.
די דאזיגע פשוט'ע, אבער אונטערהאלטענע-טרא-
גישע דערזעהלונג פון דעם יונגעלע, האט בעמאכט
א געוואלדיגען רושם אויף די פערוואלטונגס-מיט-
גלידער פון דעם יתומים-הויז און ס'איז בעשלאסען
געווארען זיך צו פערציאנטערטירען מיט זיין וויי-
טערדיגען גורל. קודם-כל איז אויסגעפארשט גע-
ווארען, זי אלץ, וואס דאס יונגעלע האט דערזעהלט
שטימט מיט דער וויקליכקייט, צו דעם צוועק האט
די פערוואלטונג צוריקגעווען דעם פאטער פון

טאג-נאטיצען די שחיטה מוז פרגעזעל- שאפטליכט ווערען

די פראגע וועגן איבערנעהמען די שחיטה
אין לאנד דורך דער קהלה, הייבט אן צו ווערען
די אקטועלסטע אין דער אינערליכער קהלה-ארבייט.
נישט חליה, דערפאר, ווייל די אנטהערער האבען
זיך אליין דערמאנט, אז אין דער הינזיכט דארף
געמאכט ווערען אדרונג, אז די גרויסע הכנסות
וואס די שחיטה קען צורייבענען - און וואס זי
ברענגט פאקטיש צוריי, - קענען בענעצט ווערען
אויף צוועקען לטובת דער גאנצער יודישער בע-
פעלקערונג.
נישט דערפאר האט מען זיך דערמאנט ווע-
נען דעם, ווייל אין דער הינזיכט הערשט א פול-
שטענדיגער כפאס און ס'איז א פערל פאר די
הוצאלינסטע מיטברויכען אין אלע הינזיכט - נאך
דער ענין איז געווארען אקטועל פשוט דערמאן,
ווייל די אויפזיכט-מאכט האט שוין עטליכע מאל
דערמאנט די קהלה-פערוואלטונג און בעוואנדערט
עיים בעשטעטיגען דעם איצטיגען ביורושעט, אז
די שחיטה דארף תיכף איבערנעמען ווערען.
און וויקליך שטעהט די פראגע אזוי, אז
די הכנסות פון דער קהלה ווערען כסדר איינגע-
שרומפען, די יודישע בעפעלקערונג איז אויסגע-
שפט און מ'קען אפילו נישט חלומ'ען, אז דער
עטאט זאל צוריינפליסטען אין דער זעלבער הויך,
ווי ביי איצט, אפילו ביי דער גרעסטער צושרוי-
מונג פון דער עקעקוציע-שרויף, אויך די איבריגע
הכנסות ווערען כסדר קלענער אין דערזעלבער
צייט, ווען די נויט, פון די יודישע מאסען, ווערט
גרעסער און די איינציגע אויטאריטאטיווע אינסטי-
טוציע, וואס זאל שטעהן אויף דער וואך פון
דער דאזיגער נויט, דארף דאך זיין די קהלה.
האט מען דאך געקענט מיינען, אז די קהלה-
פערוואלטונג וועט זיך אנכאפען אן דער עמפעה-
לונג פון דער מאכט און זיך מיט דער גאנצער
ענפריגע אנהענג צו ארגאניזירען די פאברע-
רייטונגס-ארבייטען אויף איבערנעהמען די שחיטה
אין דעם גרויסן לאנד. הייבט זיך אבער נישט
אן, אויף יעדער יונגע פון דער פערוואלטונג
ווערט דער ענין בעריהרט, אבער נישט ערלעדיגט,
עפיים געהיימע פאחות שטעהען פון דער
זייט און דערלאזען נישט צו ערלעדיגען דעם
ענין, מיר ווייסען, אז די בליקודש, אז די שוחטים
פערשידענע משהים און יוצאי משהים זענען
מער אינטערעסירט, אז דער איצטיגער צושטאנד
זאל ווייטער עקוויטירען אבער צו דעם דארף
דאך געמאכט ווערען א סוף, די כלל-אינטערעסען
פון דער יודישער בעפעלקערונג אין לאנד וועגן
דאך טייטער פון די פרויאקטע אינטערעסען פון
עטליכע צעהנדליג פערזאנענערשטער.
און דאך ווייזט זיך די קהלה-פערוואלטונג
צוריק פאר צו שוואך צו מאכען דעם קיינער-
שניט, ס'מוז דעריבער נעהמען א ווארט די יודישע
פענסטליכקייט, וועלכע וועט, אין דער הינזיכט,
נישט פיהרען קיין "הויף-פאליטיק, ווי די קהלה-
מעהרהייט, די קהלה-טעטיגקייט איז א רעזולטאט
פון באלאסט, וואס די דאזערעס האבען בעקומען
דורך וואהלען פון אלע יודישע ביורגער, וועלכע
האבען דעריבער דאס רעכט זיך צוריינגומישען
דערין, די שחיטה מוז תיכף איבערגענומען ווע-
רען, פערנעמלעכע פאסעליכט ווערען, ווייל פון אלע
הינזיכטען וועט דאס זיין לטובת דער יודישער
בעפעלקערונג.

די "ליבע" פון א 80-יעהריגע זקן מיט א 70-יעהריגע זקנה א טשעהאווע חתונה, וואס איז די טעג געפראוועט געווארען אין היגען זקנים-הויז

אין דער פריער-אפטיילונג ווידער, געפינט
זיך א יודענע, וואס "זייטן פאס" איז זי א
70-גערין...
א יודענע מיט גוטע, מילדע אויגען, מיט א
ליבעליכען שמייכלעך, מיט א מילד שניי ווייסע
ציין, אנהייבענדיג פנים, א גאנץ בכבאריגען
גידער אהן עין-הרע. איז ריין און ציכטיג. טראגט
א זיבער קליידעל מיט אנהייבענדיגע פארשטענ-
בלויזע, א בלאנדען שייטעל מיט לעקעלעך - א
יפת תואר...
האט דער "פאצעט" מיט'ן שטימען, ווייסען
קאלנער, געווארען אנהייב אויף דער יפת תואר
מיט'ן בלאנדען שייטעלעך. איהר ווידער איז שטארק
געפעלען געווארען דער שטייבער קאלנער מיט די
אויסגענומענע שטיוועלעך, מיט די פארביגע בעקע-
לעך, און דער גאנצער, זשוואווער פאסטשטש פון
דעם יודעל. צו ערשט האט מען זיך אדורכגעקוקט,
א צווייט מאל, האט ער געשטעלעט מיט'ן קאפ -
"נוט מארגען", און זי האט מיט א שמייכלעך גע-
ענטפערט - "גוט מארגען, מיט א יאהר". שפעטער
האט מען זיך געטראפען ביים מיטגא, האט זי
געזאגט - "א גוטע אפעטיט", האט ער געזעט-
פערט - "א ישר בוח, איך אויך".
אין א שיינעם טאג, ווען דער פרוי פרום איז
צוריק אויף א שפאציר אין גארטען, האבען זיי
ווידער גענומען דערציילען: ער פון זיין פער-
שטארבענער פרוי, און זי פון איהר פערשטארבע-
נעם מאן, וויסערע בעהאנדלונג זי האט געהאט -
א קעניגין איז זי געווען ביי איהר מאן.
זי האט געזעסט, און ער האט זי געמריסט:
מילד, וואס קען מען טון; וואס די ערד דעקט צו,
מוז פערגעסען ווערען, איהר זענט נאך ברוך-השם
א יודענע, נא פליצא".
און וואס פעהלט אייך? - האט זי
איהם אפגעדינט מיט א גענען-קאמפלימענט -
"כזאל מיר שוין האבען אזא יאהר, סארע לייטי-
שער יוד איהר זענט! אקענען די איבעריגע אין
אייזערע יאהרען, זענט איהר דאך א "זוך" פון
הינדערט און צוואנציג יאהר...
וואס איז געווען דער סוף פון די געזע-
ווייטגע קאמפלימענטען? דער סוף איז געווען א
מרעליכער: זיי האבען אזוי לאנג גערעדט און
געשמועסט, ביי זיי האבען גענומען רעדען וועגען

אבי מ'זאגט, אז די היינטיגע חתנים זענען
ביזנעס-לייט, אז א שידוך איז ביי זיי א געשעפט-
ליכער ענין און מעהר גארנישט, אז דער קרן
שפילט ביי די היינטיגע לאדווער חתנים קיין שום
ראלע נישט, און דער עיקר איז דער ניד.
אט ווייסען מיר פון א חתונה, וואס איז די
טעג געפראוועט געווארען אין לאנד, וואו דער
חתן האט גענומען די כלה אהן נידן אזוי ווי געהט
און שטעהט, נישט געפרעגט קיין עצות ביים
טאטען, נישט ביי דער מאמען, האט דער חתן
אפגעזאגט דעם, "הרי את", און איז איצט איבער-
גליקליך.
ווער איז דער חתן? ווער איז די גליקליכע
כלה? וואו איז פארגעקומען די חתונה?
די חתונה איז די טעג געפראוועט געווא-
רען... אין לאנדער, "בית מחסה לזקנים" דער
חתן, און די "גליקליכע כלה", זענען ביידע
"פענסטליכערען" פון זקנים הויז.
לאמיר די מעשה דערזעהלען פארשטענען:
אמאליגע צייטען, איז א זקנים-הויז געווען
אנהייב, וואו אלטע לייט זענען אהין צוריינגעגאנג-
גען שטארבען, יעדער פרייהארגען, אז די זקנים
זענען אויפגעשטאנען, האבען זיי אפגעגעבען א
שבח, "זיין ליבען נאמען", וואס, דער אין הימלעך
האט זיי געשענקט נאך א טאג...
דאס איז געווען אמאל.
אין איצטיגען לאדנער, "בית מחסה לזקנים"
געגען די זקנים און זקנות אריין לעבען, די אר-
נונג איז אפגעלע, אז די אלטע לייט ווערען מיט
יעדען טאג יונגער, די בעדינגונג, בעקסטטיגונג,
מאדיצינישע אויפזיכט, היינטיגע וואוינונגען -
דאס אלץ ווירקט זעהר גוט אויף די אלטע לייט,
און פיהלען זיך דערום פריש און מאנטער.
און אז מ'פיהלט זיך גוט, זארגלעז אהן
דאנות, בעקומט מען יונגען טעמפעראמענט, און
חשק צום לעבען.
צווישען די אלטע לייט, וואס האלטען זיך
אויף אין "בית מחסה לזקנים", געפינט זיך איינער,
א זקן, א בן שמונים, א יודעל, אהן עין-הרע גאך
א "זשוואווער" מיט יונגע און פארביגע בעקלעך,
כ'בערדעל צעקעמט מיט שפיצען, טראגט א שווא-
צע, געהאקטע יופיצע מיט א ווייסען שטייף-
געפערסטען קראנען - א ספעציעל...

אין דער פריער-אפטיילונג ווידער, געפינט
זיך א יודענע, וואס "זייטן פאס" איז זי א
70-גערין...
א יודענע מיט גוטע, מילדע אויגען, מיט א
ליבעליכען שמייכלעך, מיט א מילד שניי ווייסע
ציין, אנהייבענדיג פנים, א גאנץ בכבאריגען
גידער אהן עין-הרע. איז ריין און ציכטיג. טראגט
א זיבער קליידעל מיט אנהייבענדיגע פארשטענ-
בלויזע, א בלאנדען שייטעל מיט לעקעלעך - א
יפת תואר...
האט דער "פאצעט" מיט'ן שטימען, ווייסען
קאלנער, געווארען אנהייב אויף דער יפת תואר
מיט'ן בלאנדען שייטעלעך. איהר ווידער איז שטארק
געפעלען געווארען דער שטייבער קאלנער מיט די
אויסגענומענע שטיוועלעך, מיט די פארביגע בעקע-
לעך, און דער גאנצער, זשוואווער פאסטשטש פון
דעם יודעל. צו ערשט האט מען זיך אדורכגעקוקט,
א צווייט מאל, האט ער געשטעלעט מיט'ן קאפ -
"נוט מארגען", און זי האט מיט א שמייכלעך גע-
ענטפערט - "גוט מארגען, מיט א יאהר". שפעטער
האט מען זיך געטראפען ביים מיטגא, האט זי
געזאגט - "א גוטע אפעטיט", האט ער געזעט-
פערט - "א ישר בוח, איך אויך".
אין א שיינעם טאג, ווען דער פרוי פרום איז
צוריק אויף א שפאציר אין גארטען, האבען זיי
ווידער גענומען דערציילען: ער פון זיין פער-
שטארבענער פרוי, און זי פון איהר פערשטארבע-
נעם מאן, וויסערע בעהאנדלונג זי האט געהאט -
א קעניגין איז זי געווען ביי איהר מאן.
זי האט געזעסט, און ער האט זי געמריסט:
מילד, וואס קען מען טון; וואס די ערד דעקט צו,
מוז פערגעסען ווערען, איהר זענט נאך ברוך-השם
א יודענע, נא פליצא".
און וואס פעהלט אייך? - האט זי
איהם אפגעדינט מיט א גענען-קאמפלימענט -
"כזאל מיר שוין האבען אזא יאהר, סארע לייטי-
שער יוד איהר זענט! אקענען די איבעריגע אין
אייזערע יאהרען, זענט איהר דאך א "זוך" פון
הינדערט און צוואנציג יאהר...
וואס איז געווען דער סוף פון די געזע-
ווייטגע קאמפלימענטען? דער סוף איז געווען א
מרעליכער: זיי האבען אזוי לאנג גערעדט און
געשמועסט, ביי זיי האבען גענומען רעדען וועגען

DOKTOR
W. SOŁKOWSKI
צעגעליבאנא 4 מער. 216-90
ספעציעל-ערצט פאר הויט-און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער - שוועלע, אלע ארט
א נא ליזען, עלעקטראטראפיע, בעהאנדלונג
מיט קווארטארט-רעפערענצן.
נעמט אן פון 8-2 און פון 9-5 אונטער.
בעזונדער ווארטע-ציימער פאר פרויען.

אי-מאן-היי-מאן
ישעס
מאר
גראמישע אונטערזאכען
דרוקערען אין פערלאנג
געמיינעליכע
די איינציגע אידישע ינקוואירער
אין פארעם
104
מערץ 24-21
געבליבען

נעכטיגער חנוכה הבית פון דער ישיבה „בית ישראל”

מיט'ן אנטייל פון אלעקסאנדער רבי

3 טויזענד יודען זענען געקומען מהבל-פנים זיין דעם רבי'ן דעפעשען צום מלוכה-פרעזידענט און צום בירדונגס-מיניסטער

נעכטען איז אויף שוה יאקובא 12 פארגע- קומען א חנוכה הבית פון דער ישיבה „בית ישראל” א. ג. פון אלעקסאנדער רבי. די ישיבה, או דער אלעקסאנדער רבי וועט זיך בעטייליגען אין דער פייערליכקייט, האט צוגעזיגען א פיל טויזענד קעניגען יודים. ארום 2 בייטאג, האבען צום הויף שוה יאקובא 12 צענטער שטראמען הונדערטער יודען, און ארום 4 איז דער הויף, וואו די ישיבה נעמט זיך געווען געפאקט, או ס'איז נישט מעגליך געווען זיך אדורכצוקוועטען.

דער אריינגאנג אין דעם ישיבה-בנין האט געשמעקט מיט סכנת-נפשות. די חסידישע יונגע- לייטלעך האבען געפרובט מאַכען „ארדונג”, וואס ס'האט זיך ווי אַבער נישט איינגעגעבן. אויך די פאליציי האט זיך נישט געקענט קיין עצה געבען מיט דעם צעברענטען עולם.

דער רבי נייט!

דערפערנדיג, צו דער רבי גיט, איז דער געדראגן געווארען אנערטערליך. דער עולם איז געשרינגען איבער פלעסער כדי צו כאפען א „שלום” מיט גרויס מיה איז דאך געלונגען צו מאַכען א

ווען פאר'ן רבי מיט זינע בעגלייטער. דער רבי איז געקומען אין דער בעגלייטונג פון זיינע ברי- דער ר' יעקב בינע און ר' אברהם חיים און דעם אלעקסאנדער רבי, הרב יצחק זינגער.

די פייערליכע ערעפונג די פייערליכקייט ווערט געפנט פון אלעקסאנ- דער רבי מיט א דרשה וועגן דער ישיבה. מיט בעריינגען זענען ארויסגעטרעטען: די רבנים פון ווידאווע, טושין, אלעקסאנדער, בושע- זשין, און נאָמען פון לאָדזער ראַפּינאַט-הרב פּיינער, בערגרינגען האָבען אויך געהאלטען ראַשמאַן בנימין רוס, ר' שמחה אַבערבוים, און די צוויי תלמידים ישראל לייב ווילענסקי און ישראל קאַפּעל.

בעת דער ערעפונג, האָט ר' געזעצ זייער מיט א באַר געזונגען „מה טוב” און „מומר שיר חנוכה הבית”. ס'האָט געטיילט לעקנד מיט משקה, מ'האָט זיך געוואונגען מוז-טוב, און דער עולם האָט זיך געלאָזט אין אַנעכט חסידישע ריקידה.

דעלעגאציעס

צו דער פייערליכקייט, זענען געקומען פיל דעלע- גאציעס. צווישען אנדערע, איז די קהלה געווען רעפרעזענטירט דורך פרנס איטשע מאיר וואַזניס-

לאוסקי. די לאָדזער שוחטים-יעקב אריה ווייג- בערג, דער לאָדזער קליינהענדלער-פּעראַיאן, דורך פּרעזעס לייבוש ראָזענבערג.

דעפעשען צום מלוכה-פרעזידענט און בירדונגס-מיניסטער.

צום סוף זענען ארויסגעשיקט געוואָרען דע- פעשען צום מלוכה פרעזידענט און צום בירדונגס- מיניסטער. די דעפעשען זענען אין נאָמען פון דער פייערליכקייט, אונטערגעשריבען געוואָרען פון הרב פיינער.

פון שוה יאקובא 12 איז דער אלעקסאנ- דער רבי מיט די קינדער און מיט דעם אלעקסאנ- דער רב אלעקסאנדער צום מורה הוראה זינגער (פילדורסקינאג 51).

ארום 8 אָווענד איז דער רבי צוריקגעפאָה- רען קיין אלעקסאנדער, און די פייערליכקייט איז געשלאָסען געוואָרען.

אין דער פייערליכקייט האָבען זיך בעטייליגט אַנערך פון דריי טויזענד יודען. די ישיבה פּער- נעמט א 3 ספּעקיגע אַפּטייט, און איז זעהר שפּהן איינגעקומען.

די טרויעריגע לאגע פון די קליינהענדלער

נעכטיגע גענעראל-פערוואלונג פון קליינהענדלער פּעראַיאן (אגראדאווע 10)

נעכטען איז אין „בערלינער זאל” זעכצנאיג (26) פאָרגעקומען די אלגעמינע יעהרליכע מיטגלי- דער-פערוואלונג פון קליינהענדלער-פּעראַיאן (אָגרא- דאווע 10).

די פערוואלונג, צו וועלכער ס'איז געקומען אַנ'עולם פון עכליכע הונדערט מיטגלידער, ווערט געעפנט פון פרעזעס לייבוש ראָזענבערג. נאָכדעם, ווי ס'ווערען בעהערט די פּערשטאַרבענע מיטגלי- דער מיט אַלגעמיינען און פּלעצער, ווערט געוועהלט אלס פּאָרזיצער פון דער פערוואלונג ה' חיים קאָרש. בייזענדע: יוסף סאַרבאַשטיין, יואל בליארי, מ. שיינמאַן און מ. וויסנשאל.

דעם טעטיגקייטס-בעריכט פאר'ן יאהר 1931 גיט אַפּ פּרעזעס ראָזענבערג.

— לעולם — וואָס דער רעדער, האָט מען היינאָהר געדאַרפֿט פּייערען א שפּיקעל יום-טוב, מחמת דער עפנטע הינט די 15-טע גענעראל-פּער- זאַמלונג פון פּעראַיאן, נאָר צוליב די טרויעריגע לאגע פון דעם סוחר'טום, בעגניגענט מען זיך בלויז מיט אַנאַיבערליק איבער דער טעטיגקייט. די פערוואלונג זענען אייביג געשטאַנען אויף דער נעהערונג הויך, שטרעבענדיג צו אַר- גאַניזירן די קליינהענדלער. פון אייביג אָן, שטעהט דער פּעראַיאן אין קאמף פאר א בעסערען מאָרגען, און פאר פּערליכע ערעניגען אין האַנדעל, וועלכע ווערען ליידער שווערער פון סאָב צו סאָב. דער רעדער שטעלט זיך דערביי אַפּ, אויף פּער- שידענע שווערע מאַמענטען און אויף די גורוה.

וואָס האָבען געהאַנגען איבער די קעפּ פון די קליינהענדלער, און מיט וואָסערען סמירת הנפש ס'איז אויסגעקומען צו קעמפּען די ראָזיגע גורוה צו בעווייזען.

דאָס יאהר 1931 האָט זיך פאר די קליי- הענדלער אָנגעהויבען מיט אַלגעוונגען, או די לאַגע וועט זיך ענדערן צום גוטען, וועלכע זענען ליידער נישט דערגרייכט געוואָרען. די רעגירונג, וועלכע האָלט אין אַיין טענען, או פּוילישע און אַנגאַריש- לאַנד, און דער מסחר מיט דער אינדוסטריע זענען איבעריג, זענען ענדליך געקומען צו דער איבער- צייגונג, או אָהן אינדוסטריע און אָהן האַנדעל קען זיך קיין לאַנד נישט ענטוויקלען. אזוי ארום איז ביי דער רעגירונג אויסגעפּלעלט געוואָרען געוויסע הנחות פאַר קליינהענדלער אין דער פּאַרם פון אַרטישטאַל-שטייער פון אומאַך הונט דאָס נייע געזעץ בערלינגער נישט איינגאַנצען די עלט- מענטשער אַדערונגען פון קליינהענדלער'טום, אין דאָך אויסגעקעמפט געוואָרען א הנחה, וואָס האָט א גרויסע בעדייטונג, און ס'איז צו האַפּען, או די רעגירונג וועט איינגעהען אויף נאָך ווייטערדיגע הנחות לסובת דעם האַנדעל.

פּרעזעס ראָזענבערג רעדט דאן וועגן דער טעטיגקייט פון פּעראַיאן אין יאהר 1931. ווי בע- וואַסט, האָט זיך אין דעם יאהר געענדיגט די קאָדענץ פון די מיטגלידער אין די שאַצונגס- קאָמיטעט. א דאַנק די בעמיהונגען פון דער פּער- וואלונג. איז געלונגען אלע פינאַנץ-אַמטן צו בענצן

מיט פּאַרשטעהער פון קליינהענדלער-פּעראַיאן, אזוי או איצט האָט דער פּעראַיאן 11 מיטגלידער אין די שאַצונגס-קאָמיטעט פון אומאַך-שטייער און אויפ'ן פּאַר די קאָמיטעט פון הנחה-שטייער.

דער פּעראַיאן איז אויך פּערטענען אין דער האַנדעלס-קאָמער, ליידער האָבען די גרויסע סוחרים און אינדוסטריעלער א קנאַפע פּערשטענד- גיש פאר די אינטערעסן פון די קליינהענדלער.

צום סוף שטעלט זיך דער רעדער אַפּ אויף דער שווערליכער קאָנקורענץ, וואָס ווערט געפּיהרט צווישען די סוחרים. די שווערליכע קאָנקורענץ - זאָגט דער רעדער, וואָס ווערט איצט געפּיהרט צווישען די סוחרים, בעת וועלכע איבער לאָזט נישט דעם צווייטען פּערזען אויף די מינימאַל- ספע אַויסנאַבען, איז א פיל גרעסערע פּלאַג, ווי אלע שטייערן צוזאַמען. ער אפּעלירט דערום צו די פערוואלונג, פּעסטער זיך צו אָרגאַניזירען אין בראַנשען-סעקציעס, כדי אזוי ארום א סוף צו מאַכען צו דער דאָזיגער שווערליכער קאָנקורענץ.

וויצע-פּרעזעס ה' גרשון וואַלמאַן ערגענצט דעם בעריכט, געבענדיג די פערוואלונג אַ גאַנצע רייה ערקלערונגען וועגן די אויסגעקעמפטע הנחות פון ריטשאלט-שטייער.

דעם קאַסע-בעריכט גיט אַפּ דער פּאַרזיצער פון דער רעז-קאָמיטעט ה' חיים ווייץ. דער סע- טיגקייט און קאַסע-בעריכט, ווערט פון די פּער- זאַמלעט אַיינשטימיג אָנגענומען.

מ'טרעט דאן צו די וועהלען א נייע פּער- וואלונג. געוועהלט זענען געוואָרען:

אין דער פערוואלונג: לייבוש ראָזענבערג,

די בענייאונג פון „בית-עם”

אין לאָקאַל פון דער יודישער פּאַרק-אויג- ווערויטעס איז פּאַרגעקומען א גרויסע בערעטונג וועגען בענייען די אַמאַליגע פּאַפּולערע אינסטיטו- ציע „בית-עם”.

נאָך אַ רעגערע דיקוסיע אין וועלכע עס האָבען זיך בעטייליגט די ה"ה ד"ר גיבלינסקי, אינוש לינדער, פּרזי דענס, רעזניק, ל. גרינפעלד, י. שאַליס, ג. ליכטענשטיין, מ. רעזניק, מ. ריי- בענבאָך, ט. שרעטער א. אַנר, איז בעשלאָסען געוואָרען צוזאַמענצושטעלן אַ קאָנגרעס פון דער יודישער אַרבייטערע אינסטיטוציע, אַ שטענ- דיגען קלוב און לעזע-זאַל אויך אַ בילדיגען בופּט.

ס'איז געוועהלט געוואָרען אַ סאַמיטעט אין יערלעך פּוילענען פּאַרזי: ד"ר א. גיבלינסקי, אינוש פלינדער, ד"ר ז. עלענבערג, פּרזי דענס, מ. רעז- ניק, פּרזי ב. ספּעקטאָר, ז"ר א. סאַרנאַ, מ. ריי- מאַנבאַך, י. שאַליס, ל. גרינפעלד, ג. ליכטענשטיין, ט. שרעטער, ד"ר א. טאַראַקאַווער, מ. מרחיב, ד"ר ג. האַלצמאַן, ד"ר ג. שפּעס, ג. האַקסנבערג, מ. ראַפּין און וו. ווינער.

פייערליכער קינדער-פעסט

אין מויב-שמוע-שול, עזרת אלמים

ששן-פורים איז פאָרגעקומען אין לאָקאַל פון אינסערגאס אין דער מויב-שמוע-שול, עזרת אלמים (ושעלאָנאג 28) א פייערליכער פורים-פעסט. עס האָבען זיך פּערזאַמלט אַ סך געסט מיט דעם גאַנצען לעהער-פּעראַיאן: פּרזי ליכטענשטיין ה. שניידמאַן, א. בירענבוים, האַלצבערג, פ. רינדאָ און די פּערוואלונגס-מיטגלידער: ב. סאַראַקאַן, ש. סאַבאַלסקי און ה. ווייס. די שמחה הייבט זיך אָן ביי א יום-טוב'דיגע שטימונג, די קינדער ווערן אריינגעלאָזט אין גרויסען עס-זאַל, וואו ביי זיך סטרוירטע טישען ווערט געפּאַרעט די טראַדיצי- נעלע פורים-טעווה. דערנאָך האָט אלעקסאַנדער פּאַנעל דעמאָנסטריט פּאַר די קינדער פּערשידענע קינא-בילדער, וועלכע ווערען דורך זיי האַרציג אויפגענומען. א באַלעט-טאַנץ, אויסגעפּיהרט דורך עטליכע קינדער פון יהומים-הויז (פּוילנאָנע 88), צולעצט האָט די פּרזי שילדערעט צוטיילט די קינ- דער שלח-מנות פּערשידענע זיסקיעסען.

אפטייען

היינטיגע נאַכט-דיזשורען

היינט ביינאכט דיזשורען: י. קאַפּראָווסקי (נאָוואַמעיקא 15), ס. טראַוואָקא (זשעזשע- גער 56), מ. ראָזענבלום (שרווימעקא 21), מ. באַראַשעווסקי (פּעטראַקאווער 95), י. קלוזש (קאַנטא 54), י. שטינסקי (ראַקמיטינער 58).

גרשון וואַלמאַן, משה בענעלע, פ. ווייסמאַן, ה. ניצ- קי, ברוך פּאַדאַקאווסקי, ה. מ. ווינער, י. טאַפּאַרק און ל. לאַקס.

קאנדידאטען: א. וויינבוים, ש. ליבאַרווסקי, ה. קאדוש און ה. ברייטבאַרד.

אין דער רעזולטירע-קאָמיטעט: ה. ווייץ, מ. גרינשטיין און ש. געלרובין. קאנדידאטען: מ. א. מילגרוים און א. דוואַלעווסקי.

נאָכדעם, ווי ס'ווערען ערלעדיגט עטליכע פּאַרשלאָגען, ווערט די פערוואלונג בעשלאָסען.

ר. איזראעל.

א סענסאציאנעל- עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירטליכ סי'ט

קאַלניסקי האָט איבערגעלייענט די ווייזט- קאַרטע און זי איבערגעגעבען פּערלעך, וועלכע האָט זיך אויפגעשטעלט פון איהר אַרם און גע- זאָגט:

— איך וועל פון דאַנען אַוועקגעהען און וועל אייך נישט שטעלען.

— גאָר אין גענעטליי, איך וויל, אַז איהר זאָלט דאָ בלייבען, איך האָב מיט דעם באַנקיר נישט קיין שום פּירואַטע געשעפטען, אַלץ וואָס מיר האָבען צו רעדען איז גאָר אַרום אוינער שרעק- ליכער געשיכטע, איהר ווייסט אַלע סודות פון דער דאָזיגער געשיכטע, דעריבער וואָלט איך מיר געוואונגען, אַז איהר זאָלט בלייבען.

פּערלעך האָט זיך נישט אַקעגענגעשטעלט און איז געבליבען זיצען.

— אַריינגעטען, האָט בערנאַרד געזאָגט צום דינסטמיידעל און איז אַליין צוגעגאַנגען ביז צו דער טיר.

ראָזענבאַל איז אַריינגעקומען און זיך בערגריסט מיט קאַלניסקין אין דעם מאַמענט האָט ער דער- זעהען פּערלעך, וועלכע איז געזעסען מיט אַראַפּ- געלאָזטען קאַפּ.

ראָזענבאַל איז פּערזאָנלעך שטעהן גע- בליבען און געזאָגט:

— איך האָב זיך נישט געריכט אייך, דאָ צו טרעפּען, פּרייליך האַלפּערן.

— איהר האָט אַסער געמיינט, אַז איך געפּין זיך נאָך אין אַרעסט.

— נייץ, דאָס גישט, איך האָב זיך דערוואוסט פון גאַנסקין, אַז איהר זענט בעפּרייט אויף מויזע און האַפּענטליך אויף שטענדיג בעפּרייט.

— דאָס זאָגט איהר, האָט בערנאַרד איבער-

א סענסאציאנעל- עראטישער ראמאן פון דער לאדזער ווירטליכ סי'ט

מיט די שלאָנגען אויגען, וואָס איז ווירער געשעהען? פּערלעך האָט אַרויסגענומען די צייטונג און וועלכער ס'האָט זיך געפּיען די גאַנצע פּאַסירונג מיט מרימ'ען פון דעם מאַמענט, ווען זי איז אַוועק גערייבט געוואָרען ביי דער קאַנצעלאַריע פון אַר- וואַקאַט פּשיגורסקי ביז צו דעם מאַמענט, ווען ס'איז דעריבער געוואָרען דער מענש פון דער אונטערזעלע און זי איז בעפּרייט געוואָרען צוזא- מען מיט פּרידאַן. אין דער צייטונג איז געווען אַר- געגעבען נאָר דער נאָמען פּרידאַ אָהן שום פּאַר- מיליטען-נאָמען. ס'איז אויך געווען אַנגעגעבען, אַז די פּאַליציי קען דערווייל ווייטער נישט קומען אַף די שפּורען פון דעם „מענש מיט די שלאָנגען- אויגען”.

בערנאַרד האָט זיך טיף פּערטראַכט, דאָס האָט איהם געגעבען פּיל צו ופּערשטעהען און נאַכער טראַכטען, ער האָט בעשלאָסען באַלד אויפן צוויי- טען טאַג ווידעראַנאַל צו פּאַהרען קיין וואַרישא צום אַדוואַקאַט פּשיגורסקי. אין דעם מאַמענט האָט דאָס דינסטמיידעל אַריינגעברענגט אַ ווייזט-קאַרטע פון באַנקיר ראָזענבאַל.

— דער דאָזיגער הער ווינט מיט אייך צו העצען, ער וואַרט אין קאַרידאַר.

סוף פערעלע

— איך האָב געוואָלט זאָגען, האָט קאַלניסקי זיך פּערטראַכט, אַז ווער ווייסט צי מיין לעבעט- טראַגעדיע וועט נישט געפּיען קיין אויסקלערונג אין דעם האַזיגען פּלאַנטער.

— איך האָב וועגען אייער טראַגישער גע- שיכטע געהערט פון לעצן דרייהערן, האָט פּערלעך נישט-דרייט געענטפּערט, אָבער ווי פּאַלט איהר אויס צוגויפּצומישען אייער געשיכטע מיט דעם אונגעווערען פּערברעכענען.

— אזוי איז עס, פּערלעך איך האָב זי גע- זעהען, איך וועל דערויף שווערען, אַז דאָס איז נישט געווען קיין האַלוצינאָציע, דעמאָלט ווען זי האָבען מיך אַריינגעפּאַרט מבלמרשט זיך צו זעהען מיט'ן באַנקיר ראָזענבאַל, האָב איך זי גע- זעהען, איך האָב דאָך שוין געהאַט די געלעבענ- דיט אייך דאָס צו דערזעהלען. צוליב דעם, וואָס איך האָלט דעם מענש מיט די שלאָנגען אויגען פּאַר דעם אַרגאַניזאַטאָר און אַנטיהערער פון דעם אַלעם, צוליב דעם, וואָס דאָס פּערנאַרען מיך אָהן איז אויך געווען זיין אַרבייט, בין איך זיכער, אַז פּרידאַ איז אויך פון זיי אַ קרבן.

— איך האָב אייך פּערגעסען צו דערזעהלען, איך האָב היינט געלעזען אין דער צייטונג וועגען אַ גייער סענסאַציאָנעלער געשיכטע סוף דעם, מענטש

פארלעזונג פון ב. אייסוראוויטש

פרייטאג, דעם 1 מערץ ארויף ארבעטן איין שטאט-רעס-זאל די קיטור-און טרויסטיק-סק-ציע ביים "מארגענטערן" אגאנסטער-פאר-לעזונג פון בעקאנטע טרויסט און פרעלעגענט ה' ב. אייסוראוויטש א. ג. מאן-בלאט און וויפל-די דעזיגע פארלעזונג ווי פלעצ ביי אייביגע רעפערעטן פון אייסוראוויטש, וועט זיך אויס-צייכענען מיט איינפאלרען דעם צוהערער אין דעם פארשידענארטיגען לעבען פון וויפל-מיט איהרע קאמפערן, פרווילינגען, ארבייטער-הייזער, און בעזונדערס וועט פיל ארט אפגעבען ווערען אין דער פארלעזונג דער ווינער-ארבייטער-אלימפ-יאדע, וועלכע האט דעם ווער ארויסגערופען צו זיך אגאנסטערעס אין דער גאנצער וועלט.

א חוץ אין ווינע וועט דער פרעלעגענט אויך מעכען מיט זיינע צוהערער א שפאציר איבער די זויכע בארג-שפיגען פון שווייצארישען מאן-בלאט.

דערשיינען מערץ-נומער פון "דאס ארבייטער-איי"

דאס מערץ-העפט פון דער ארבייטער-איי, דאס ארבייטער-איי איז שוין דערשינען. ווי סטענדיג איז דער אינהאלט גאר א ריכער. צווישן אנדערען ברענגט דער נומער א גרעסערע אהאנדי-לונג פון מ. נישטאדס: דער איינציגער וועג! ; ה. פרוסקין די ארבייט-לאגע אין לאנד; אנא-האנדלונג וועגען דער בעריסטונג פונם נייעם ענ-לישען שוויצער-פאר ארבייטער; אגאנסט-קלערונג פאר וואס דער "הפועל" אין ארבייט-ליגט זיך נישט אין דער מפיחער, אין דער דריי-ויק אפלאנגען: א קעמפער פון הער-רעכט, א בלוי פנים, א רייכע כראניק וועגען לעבען און קאמף אין ארץ ישראל און א שירה אנדערע מא-עריאלען, דער פרייז איז ווי סטענדיג, טרעף רעם גאר רייכען אינהאלט, נאר 10 גר. דאס העפט ווערט ארויסגעשטעקט די ליניע-קאמיטעטען נאר ווען זיי שיקען געלט אין פארזאמלונג א. ג. 8.734.

היינט אויפטרט פון רוסישען באלאריקע-ארמעסטער אין פילהארמאניע-זאל

היינט מאנטאג, 3.30 נאכמיטאג קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל דער אויפטרט פון רוסישען באלאריקע-ארמעסטער אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען צווייטער דובראוויץ. דער באלאריקע-אנסאמבל וועט אויספירען א רייה רוסישע און צייניגער-לידער, כאראלער געזאנג און ווערטניסקים לידער אין אריגינעלע קאסטיומען.

דאס געהיימיש פון ערפארט פון "קאנסום"

די צוואלדיגע קליפענדע, וועלכע האבען אין דער יום-טוב-וואך פערפולט דעם איינציגען אין אונזער שטאט ווארען-הויז פון "קאנסום" ביי דער הייד. מאנואקטור ראקעטשנילער, 54 צופאהר מיט די טראמאווען 10 און 16 האבען זיך אלע פעסט איבערצייגט, אז דאס איז די איינציגע ביי-ליגסטע איינקליפע-קולע אין לאנד.

דער קאנסום האט זיך ערווארבען די און-געווענהליכע פאפולאריטעט אויך א דאנק די רעשט-זעך פון די ווידעווער אויסארבייטונגען, וועט "ערען פערקלימט צו גענויע פארקלייטען-פרייען, ס'איז דע ריבער נישט קיין וואונדער, וועט איר זי זאלען פון קאנסום, נישט געקוקט אויך דער סטאגנאציע, איז סטענדיג לעבעדיג.

אקציע פון דער לאדזער האנדלס-קאמער

צו פערלענערען דעם טאריה פון די צווישען-שטעטישע טעלעפאנישע געשפרעכען

ווי בעקאנט איז דער סטח צווישען לאדז און ווארשא 136 קילאמעטער. דער טאריה פאר א טעלעפאנישען געשפרעך אויף דעם סטח איז אבער דערועלבער וואס פאר 200 קילאמעטער. די לאדזער האנדלס-קאמער האט זיך דערבער געווענדעט צום פאסט-מיניסטריום וועגען דעם דאזיגען ענין.

ארויסגעחנדיג פון דעם שטארפונקט, אז די גרעסערע צאהל צווישען-שטעטישע געשפרעכען פון לאדז פלעצט אויס אויפ'ן קאבעל-לאדז-ווארשא ווייזט די האנדלס-קאמער, אז צוליב דער סיייע-קום פון טאריה, ווערען פון לאדז געפיהרט פער-העלטיגשעמקייט א קליינע צאהל געשפרעכען. לאדז אלס א גרויסע אינדוסטריע-שטאט, שעהט קום אויפ'ן זעקסטען ארט.

הנובת-הרגל פון דער ארנאניזאציע "השומר"

די הנובת-הרגל פון דער יוגער-ארגאניזאציע "השומר הלאומי" און "הרצליה" אין פאר-געקומען אין זאל פון לאדזער שטאט-ראט. דעם פרעזידיום-מיט פערזענלעך דער על-טערן-קאמיטעט. דאס קוראטאריום פון דער ארגא-ניזאציע, פארשטעפער פון היגען ציוניסטישען קאמיטעט און די דעלעגאטען פון ציוניסטישען צ. ס. פון ווארשא און דער צענטראלע פון די יוגער פערבאנדען אין ווארשא און לעמבערג, וועלכע זענען ספעציעל געקומען צו דער פיערונג.

די פיערונג פפענט אין נאמען פון דער היגער אפטיילונג פון "השומר הלאומי" און "הרצליה", מאניסטער ש. ראנאזשניסקי, מיט א לענגערער רעדע.

אין נאמען פון היגען ציוניסטישען קאמיטעט האלט ה' משה לימאן א בעגריסונג-רעדע וועגען דער ראל פון דער יוגער אינ'ם יודישען איד-לעבונגס-פראצעס.

עס קומט דאן פאר דער אקס פון דער

טרייעריגע לאגע פון די ארימע שול-קינדער פון דער קאמיטעט פון די שול-אפיעחונעס ביים "טאז"

שווער איז די לאגע פון יודישען שול-קינד אין דער פארווערטער שול. דער עקאנאמישער קריזיס בעווייבט די קינדער אין נויטיגסטען וואס זיי הארפען האבען. נישט איינמאל קומען די קינדער אין די שוהלען און פרישטיק, אלס קומען קינדער איינאנצען נישט, ווייל זיי האבען נישט קיין שוץ און קליידונג.

ביי אום לאגע ליגט אויף די עלטערן-קאמי-טעטען פון די שולען, אויף דער שול-אויסוויכט א. ג. שול-אפיעחונעס דער חוב קומען די נויטפונדעלי-סטע צו הילף.

אין די שולען מוז געפיהרט ווערען א בע-שפייזונג-קאמעיטע. קינדער דארפען בעקומען כאטש א גלעז מילך און א זעמל, א טייל קינדער דאר-פען בעקומען שוץ און קליידונג. פאר זעהר אפגע-שוואכטע בלום-ארימע און אפגע-וועלכע הא-בען אדורכגעמאכט אין שול-יאהר א קראנקהייט. מוז געווארנט ווערען אויף דער זומער-צייט, זיי זאלען קענען פערבענגען א צייט אויף דער פרי-שער לופט און בעקומען נוסע דערנעבן.

כדי צו שאפען אויף די דאזיגע צוועקען די געהעריגע סומען, אדרום אין די קאמיטעט פון שול-

היינט שפילט "ארט" 2 מאל

דעם גרענצענדערן פראגראם. לאדז: לאכט שוין ווידער

היינט ווערט אין "ארט" געשפילט 2 מאל דער גרענצענדער געמישטער פראגראם א. ג. לעדו 5 עכט שוין ווידער, וועלכער ענטהאלט די בעס-טע גומערען פון דעם ערשטען פראגראם, מלאכט פון דער וועלט (מיט דער לאדזער רעווע: ביי-פאג אויפ'ן פרייהייט-פלאץ) פון צווייטען פראג-ראם א. ג. "שמחת ביי יודען", און אלס צולעג אועלכע שלאגערס ווי "יודען זינגען", שלום בית, "יודישע קאזאקען" א. א. ו.

דער אייביגער געמישטער פראגראם, לעדו לאכט שוין ווידער וועט געשפילט ווערען נאר נאך עטליכע טעג, און דאן קומט די פולסטענדיג נייע ערב-סח-פארמעלער, וואס ווערט איבע-פירט און צו וועלכער עס ווערען שוין געמלאכט די לעצטע צוגרייטונגען.

היינט ווערט געשפילט 2 מאל: 7.45 און 10 ווענד.

וועגען דער פירמע שענקער און האמפ.

מיר דערווייטען זיך אין צוזאמענהאנג מיט דער יודישע וועגען אפעהלען די קאנצעסיע צו צענדליגען צאל-ענינים ביי דער פירמע שענקער און קאמפ. אין ווארשא, אז דאס איז ענטשטאנען צוליב אונבעוואוסטיגע געמאכטע פעהלער דורך 3 גרעניק-אפטיילונגען פון דער דאזיגער פירמע.

היי שום ליידענדער

אויך רעוואמאטיום, פארדאגער, נערווען האט נישט קיין סבה צו צווייפלען, אז ער קען ווידער געווען ווערען, ווייל סויווענדער ליידענדע זענען דורך טאג און נאכט געווארען. טאנאל-טאבלעטקעס בעלעמען מיט פער-פאלד די דאזיגע ליידער, זיי פערלעגען נישט דעם אונזעלען זיך פון הארץ-זייער, וואס איז ווי בע-וואוסט, די סבה פון די קראנקהייטען, אונזערדיק סארץ הארץ, מאגען און אנדערע ארגאנען. פרום אים און איבערצייגט אויך אליין, פערלענדט אפער אין איהר אינפערעס נאר די אריינגאנגע סאנאל-טאבלעטקעס.

ראדיא-פראגראם מאנטאג, דעם 28 מערץ 1932

10.00	נאכט-דינסט	11.35	פארלעזונג
11.58	צייט-סינאל	12.15	סימפאנישער קאנצערט
3.00	מוזיק	3.20	אוידיצע פון ווארשא
3.55		4.20	גראמאפאן
4.40	פארלעזונג	4.55	גראמאפאן
5.15	פארלעזונג	5.30	פאר-שפיל
5.45	קאנצערט	7.00	פערשידענע
7.25		8.15	אפערעטקע
10.15	ליטערא-רישע פארשעל	10.30	קאמיוניקאציען
10.45	טאנ-מוזיק		

מעלדונג

פראג. פעריאין פון דערנערוונס-ארב. אין פוליען אפטיילונג לעדו יודישע סעקציע אונדארואו 9 אכטונג, בעקער-אויב-טער רעפארמאציען דינסטאג, דעם 29 מערץ ד. י. פינקליין 12 בייטאג, קומט פאר אין לאקאל פון פעריאין אונדארואו 9 א פערזאמלונג פון אלע רעפארמיש-טען, טאג-ארטונג: מצה-אקציע: פון אלע רעפארמיש-זכרים, קומט פארשטעלן און פינקליין, 2020 די פערזאמלונג.

פון יודישע טעאטער

שען טעאטער. דער אייביגער רעפערטואר רעדט נישט צום יודישען גייסט און נישט צום יודישען הארץ און געפיהל, דאס איז א טראגישע איבער-לעבונג פון יודישען טעאטער.

ווער עס איז שולדיג אין דער רעפערטואר-נייט איז איצט נישט אונזער אויפגאבע צו ענטפערען אויף דער אגענעוועהטאטער פראגע.

די דאזיגע געדאנקען זענען אונז אויפגע-שוואמען זעהענדיג דעם קינסטלער דושעק רעכט-צייט'ן אין זיין דריטע פרעמיערע, דער פרעהלי-כער צייגער. און הויך-טאלענט-יאער אקטיאָר ווי עס איז דושעק רעכט צוהערעלע וויינע ברוי-זענדיג כוחות אויף קליינליכע און א טאג-דער-אינ-האלט פון "פרייליכען צייגער" איז א לוינער, א בער רעכט צו קעגן דאָרט וועלען. רעכט צווייט לאכט זיך, ווייזט אויס, פון אינהאלט, פאר איהם און גענוג אויסצוגעצן געלעגענהייטען אויף ארויס-צוטאנען און אויסצוגעצן.

דאס בעווייזט ער אין א גרויסער מאָס אין דעם "פרייליכען צייגער" מיט א געוואלדיגען טעמ-פערמענט בעהערשט ער דאס שוואכע שטיק. ער רויסט מיט, מיט זיין מעלאדע-רעכטקייט, מיטן רייך פון זיין פיינ-פיהלערישען זינגען. ער בעהערשט דעם עולם אויף א אגאנצע-ארטיגען אופן, מיט זיין אריגינעלען פערשפאטען ארט פון אויסזינגען א ליד און א קופלעט. עס דרינגט אריין אין די הער-

פון יודישע טעאטער

לדושק רעכט צייט אויפפירונג פון דער פירמע, דער פרעהליכער ציי-גינער.

די רעפערטואר-פירמע איז גאר אלץ פאר'ן יודישען טעאטער אגאנצעוועהטאטע, עס איז ממש העווארען א קראנקהאפטע פראגע. דאס יודישע טעאטער ליידט אויף רעפערטואר-קראנקהייט - נישטא קיין פאסענדער רעפערטואר. דאס איז גער-זאגט הן וועגען דאמפ, וועגען דער ניעלאדראמע, וועגען דער קאמפערע און הן אויך, וועגען דער אפערעטע.

ביים אפטיילונג מאמענט האט דאס יודישע טע-אטער נישט דעם ריכטיגען קאנטאקט אהער בעטער געקאנט, עס שעהט נישט נאָהענט צום יודישען עולם, עס מאַכט דעם איינדרוק ווי דאס טעאטער און דער עולם שעהען ווי אפגעזונדערט, שעהען אייבער פון צווייטען פון דערווייטענס. ווי צוויי פראמאדע צווייטע זיך, נישטא די איינמיטע נאָהענט קייט, האט גאר ביידיקע ענג אונזער-פיהרער, צונויפ-פיהרער, מען, טעאטער, און צו זיין נשמה זאל ביידיקע פעהרערען.

נישטא קיין איינמיטע, אַפילו נישט קיין קור-העלפונג צווישען זיי, און אויב מען וויל הערשט א געזונטע פארמאגט אונזערן זיי, דאס יודישע

פון יודישע טעאטער

טעאטער האט ביים אייביגען מאמענט גארנישט צו טון מיטן ספעציעלשען יודישען גייסט, נישט אין דער מוזיק, נישט מיטן וואָרט, נישט אין דער אידעא און אויך נישט אין די טיפער, ווי דאס פלעגט זיין אין די גלאנצ-פעריאָדען, וואס דאס יודישע טעאטער האט געהאט, דאן ווען עס איז געווען בע-הערשט פון געלעהרען, און גארדין, און הירשביין קאברין און אן-סקי.

יא, יא, די רעפערטואר-פראגע איז מיט א לעפענס-נויטענדיגקייט און א עקזיסטענץ-פראגע פאר'ן יודישען טעאטער, אויפ'ן געפיהל פון רעפער-טואר הערשט די טענענען פון הפקר-פעהרערען. עס איז אבער א טעות צו מיינען אז מיטן הפקר-הערשט-סיסטעם גענאָרט מען אָפּ דעם עולם, בייך מען גענאָרט זיך אליין, דאס טעאטער ווערט אפגענאָרט, דאס טעאטער שוויסט אָפּ דעם עולם דער עולם בלייבט פון ווייטענס און דאס טעאטער ווערט פעהר-אויסגעצן.

נישטא קאנעדיג דערווייט אויף דער גרויסער ליפּ, זישט קאנעדיג אויף דער גרויסער צווייטער דיגקייט וואָס דער יודישער עולם פיהלט צום יודי-שען טעאטער - קאָן דער יודישער עולם פארט נישט צונויפן זיך ריט לייב און נשמה, צום יודי-

